

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

48. ČÍSLO / IX. ROČNÍK

7,50 Kč (10 Sk)

2. PROSINCE 2001

Z obsahu:

**Slib zachovávat
Boží zákon**

Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
14. 11. 2001
- strana 2 -

**Naléhavá výzva
Svatého otce**
- strana 2 -

**Advent -
k setkání s Kristem**
Walter Lang
- strana 4 -

**Dogma
o neposkvrněném
počátku Panny Marie**
René Laurentin
- strana 6 -

Oceán a škeblička
- strana 8 -

**Ze závěrečného poselství
synodálních otců (2)**
Biskup - služebník
evangelia Ježíše Krista
pro naději světa
- strana 11 -

Život Kristův (54)

Ježíš - věrohodný svědek
- strana 12 -

**Život svatého
Františka (30)**

Četba na pokračování
- strana 13 -

**Maria Pomocnice
křesťanů, zakladatelka
salesiánského díla**
- strana 14 -

*K článku Advent na str. 4:
Trojice a Zvěstování, Die Kappl Waldsassen*

Naléhavá výzva Svatého otce

Jan Pavel II. při modlitbě
Anděl Páně 18. listopadu

Drazí bratři a sestry!

Mezinárodní scénu nadále zneklidňují povážlivá napětí. Nemůžeme nevzpomenout těžkých utrpení, která postihla a ještě postihují tolik našich bratří a sester ve světě: tisíce nevinných obětí v přetěžkých atentátech minulého 11. září, nespočetné osoby, které byly přinuceny opustit svá obydlí, aby zakusily cizinu a často krutou smrt; starci i děti vystavení riziku smrti zimou nebo hladem.

Za této situace, kterou dramaturgizuje stále doléhající hrozba terorismu, cítíme nezbytnost pozvednout své volání k Bohu. Čím více se obtíže a temné perspektivy zdají nepřekonatelé, tím naléhavější je věnovat se modlitbě a vroucně prosit Boha o dar vzájemného pochopení, svornosti a míru.

Víme, že modlitba získává na síle, jestliže je doprovázena postem a almužnou. Tak nás učí Starý zákon a křesťané již od prvních století přijímali a uplatňovali tuto lekcí zvláště v adventu a v postě. Věřící islámu již ze své strany začali ramadán, měsíc zasvěcený postu a modlitbě. My křesťané již zanedlouho vstoupíme do adventu, abychom se v modlitbě připravili na slavení Vánoc, den narození Knížete pokoje.

V této příhodné době žádám katolíky, aby příští 14. prosinec prožili jako den postu, během kterého budou vroucně prosit Boha, aby dopřál světu stabilní mír založený na spravedlnosti a učinil, aby se našla přiměřená řešení mnohých konfliktů, které sužují svět. To, co si kdo odepré v postu, může dát k dispozici chudým, zvláště těm, kteří trpí v důsledku terorismu a války.

Chtl bych oznámit, že je mým úmyslem **pozvat představitele světových náboženství, aby přišli do Assisi 24. ledna 2002 a modlili se o překonání protikladů a podporu autentického míru.** Zde se chceme spolu setkat, především křesťané a muslimové, a prohlásit před světem, že náboženství se nesmí stát motivem konfliktu, nenávisti a násilí. Kdo opravdu přijímá slovo Boha dobrého a milosrdného, nemůže ze svého srdce nevyloučit každou formu zášti a nepřátelství. V tomto historickém okamžiku potřebuje lidstvo vidět gesta pokoje a naslouchat

Pokračování na str. 15

Slib zachovávat Boží zákon

Žalm 118,145-152 z ranních chval soboty 1. týdne

To, co nám liturgie chval předkládá v sobotu prvního týdne, je pouze jedna sloka vyňatá z žalmu 118, monumentální modlitby o dvaceti čtyřech slokách, tolika, kolik je písmen hebrejské abecedy. Každá sloka je označena určitým písmenem abecedy, kterým začínají její jednotlivé verše; pořadí slok sleduje pořadí abecedy. Ta, kterou jsme právě přečetli, je devatenáctá sloka, která odpovídá písmenu qof. Tento úvod, poněkud vnější, nám dovoluje lépe pochopit význam tohoto zpěvu k oslavě Božího zákona. Podobá se orientální hudbě, jejíž modulace nám připadají, jako by neměly konce, a stoupají k nebi v opakování, které uchvacuje mysl i smysly, ducha i tělo prosebníka.

Nejdelší z žalmů

V sekvenci, která se rozvíjí od 'alef k tau, to znamená od prvního do posledního písmene, jak bychom řekli v italské abecedě – od A až do Z, prosebník se rozplývá ve chválách Božího Zákona, který mu připadá jako lampa pro jeho kroky na jeho často temné cestě života (srov. v. 105).

Říká se, že velký filozof a vědec Blaise Pascal denně recitoval tento nejdelší ze všech žalmů, zatímco teolog Dietrich Bonhoeffer, zabítý nacisty v roce 1945, z něho učinil živou a aktuální modlitbu, když napsal: »Žalm 118 je nepochybně těžký pro svou délku a monotonii, ale my musíme právě postupovat slovo za slovem, větu po větě, velmi pomalu a trpělivě. Odhalíme tak, že zdánlivá opakování jsou ve skutečnosti nové aspekty jediné a téže skutečnosti: lásky k Božimu slovu. Tak jako tato láska nemůže mít nikdy konce, tak nemají konce slova, která to vyznávají. Mohou nás doprovázet celý náš život a ve své prostotě se stávají modlitbou dítěte, muže i starce.« (Pregare i Salmi con Cristo, Brescia 1978, s. 48)

Cílevědomé opakování

Skutečnost opakování, kromě toho, že pomáhá paměti při sborovém zpěvu, je tedy cestou pro podporu vnitřního přilnutí a důvěryplného odevzdání do náruče Boha vzývaného a milovaného. Z opakování žalmu chceme označit jedno za velmi významné.

Každý ze 176 versů, z něhož se skládá tato chvála Tory, tj. Zákona a božského slova, obsahuje alespoň jedno z osmi slov, jimiž se charakterizuje sama Tora: zákon, slovo, svědectví, soud, rčení, ustanovení, příkázání, řád. Oslavuje se tak Boží zjevení, které je rozvinutím Božího tajemství, ale také morálním průvodcem pro život věřícího. Bůh a člověk jsou tak spojeni v dialogu, který se skládá ze slov a skutků, z výuky a naslouchání, z pravdy a života.

Vyprošená jistota

Přicházíme tedy k naší sloce (srov. 145-152), která se dobře hodí k atmosféře ranních chval. Scéna, která je situována do středu tohoto osmiverší, je totiž noční, ale otevřená novému dni. Po dlouhé noci očekávání a bdění na modlitbách v chrámě, když se na obzoru objeví jitřenka a začíná liturgie, věřící má jistotu, že Bůh vyslyší toho, kdo strávil noc na modlitbách, v důvěře a rozjímání o Božím slovu. Posílený tímto vědomím, tváří v tvář dnu, který se před ním otevírá, nebude se již bát nebezpečí. Ví, že nebude přemožen pronásledovateli, kteří ho úkladně obléhají (srov. v. 150), protože Hospodin je po jeho boku.

Sloka vyjadřuje naléhavou prosbu: *Volám z celého srdce, vyslyš mě, Hospodine... přicházím na úsvitě a o pomoc volám, spoléhám na tvá slova...* (vv. 145.147). V Knize ža-

lozpevů čtete tuto výzvu: *Povstaň a bďuj za noci na počátku hlídek, vylévej své srdce jako vodu před tváří Hospodina. Zvedej k němu své dlaně.* (Pl 2,19) Svátý Ambrož opakoval: »Nevíš, člověče, že musíš obětovat Bohu každý

den prvotiny svého srdce a svého hlasu? Pospěš si za úsvitu a přines do chrámu prvotiny své zbožnosti.« (Exp. in ps. CXVIII: P 15, 1476 A)

Naše sloka je také současně chválou jistoty: Nejsme sami, protože Bůh nám naslouchá a pomáhá nám. Říká to prosebník: *Blízko jsi, Hospodine* (v. 151). Zdůrazňují to i jiné žalmy: *Přiblíž se ke mně, ochraň mě před mými nepřáteli* (Ž 68,19); *blízko je Hospodin těm, kdo mají zkoušené srdce, na duchu zlomené zachraňuje* (Ž 33,19).

L'Osservatore Romano
15. 11. 2001

Bděte tedy!

Zamyšlení nad liturgickými texty

*Syn člověka přijde v hodinu,
kdy se nenadějete*

Vstupuješ opět do období, které je nazváno podle Pánova příchodu. Zdá se, že všechno bude opět tak jako dříve. Každý týden si rozsvítíme na adventním věnci další svíci, a až budou hořet všechny čtyři, rozzáří se další jako hvězdy na nebi a budou tu Vánoce. S tím však silně kontrastuje dnešní Pánova řeč. V jeho slovech není ani náznak příslibu, že by po nedlouhé době stupňovaného horečného shonu měly nastat idylické dny radostných překvapení. Varuje nás, že jeho skutečný příchod bude pro většinu dokonce krutý šok. Je to možné, že tak mluví právě ten, na kterého se těšíme jako na rozmilé děťátko položené v jeslích, tedy ve žlabu, který jinak slouží dobytku? Nemění se tu »radostná zvěst« na »hrozící zvěst«?

Přijmi Pánova dobře míněná slova jako výzvu, abys k přípravě na jeho příchod přistoupil odpovědněji než dosud. Nespolehej na to, že postačí dělat to, co dělají všichni: *jíst, pít, ženit se a vdávat, kupovat, prodávat, sázet a stavět*⁽¹⁾. Existuje zřejmě jistý klíč, podle kterého budou lidé nečekaně rozděleni, takže *jeden bude přijat a druhý ponechán*. Kam bude přijat a kde bude ponechán? Přijetí půjdou na místo záchrany a ostatní budou ponecháni tam, kam *přijde potopa, anebo spadne oheň a síra*⁽²⁾. Chceš to přenechat náhodě, zda budeš přijat nebo ponechán?

V očekávání radosti nad betlémskou scénou divej se dál než jen k jesličkám. Měj na paměti, že v nich leží ten, *skrze něhož všechno je stvořeno* a který proto *pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe*, aby nám řekl **celou pravdu**. K ní patří i jeho dnešní nepříjemně znějící slova, která jako by vůbec nezapadala do obecné předvánoční a ještě méně do vánoční nálady. Ale ani kouzlo vánočních svátků tu není k tomu, aby nás ukolébalo do spánku. Kdyby nám totiž nehrozilo to, o čem Pán dnes mluví, nemusel by vůbec sestupovat z nebe. Z jeho narození si idylu udělali sami lidé. Pro Syna člověka to žádná poezie nebyla. Bůh se tu *zřekl sám sebe*. Neboť jestliže se při tom jedná o *naši spásu*, pak se opravdu jedná o všechno.

Vedle »tiché a svaté noci« existuje také *noc temnoty* se svými skutky, které se štítí světla: jsou to skutky nespoutaných lidských chtíčů. Nedej se mýlit tím, že už se dnes dokonce ani neskrývají pod pláštěm noci, a přímo se oslavují za bílého dne. Ta noc, která zůstává jejich domovem, je hluboká noc ještě hlubší a nejzaslepenější nevědomosti. Svět se kolem

tebe záměrně chová tak, *aby to vyvolávalo žádosti*. Dva tisíce let po Ježíšově prvním příchodu se zdá, jako by jeho krušná pouť i všechno to, co následovalo po jeho narození, bylo téměř marné. *Skutky temnoty* jsou nebezpečná hra, která nenadále ohrožuje samu existenci lidí.

Chápeš, *jaký je nyní čas?* Je třeba ještě nějakého dalšího důraznějšího upozornění, že *už nám nastala hodina, kdy je třeba se probrat ze spánku?* Může někdo Pánu vyčítat, když říká zcela po pravdě, že *cesta temnoty* je cesta, která zcela nevyhnutelně vede do záhuby?

Otec ti neposílá svého Syna proto, aby vyhrožoval, ale aby tě pozval ze tmy ke světlu: *Kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě*⁽³⁾. Přišel, aby tě *povolal ze tmy do svého podivuhodného světla*⁽⁴⁾. Z celého jeho života ti přece musí být zřejmé, jak velice mu záleží na tom, abys *byl přijat*. Chce ti pomáhat svou láskou tak, aby i *v hodinu, kdy se nenaděješ*, našel tě dobře připraveného. Proto přijal na sebe naše lidství a dává se ti z tohoto důvodu zcela k dispozici. Až budou jeho andělé vybírat ty, kteří mají být *přijati*, budou je hledat mezi těmi, kteří se *oblékli v Pána Ježíše Krista*. Jak se chceš do něho obléci, dokud se nerozhodneš radikálně *svléci starého člověka i s jeho skutky*?⁽⁵⁾

To nechť je tedy tvůj prvořadý adventní program. »Svléci« a pak »obléci« znamená totéž jako úplnou proměnu, **dokonalé obrácení**. Odhodlej se k němu, a to nejen kvůli sobě, ale i *kvůli svým bratřím a přátelům*.⁽⁶⁾ Nebyla by Pánova *výzbroj světla* pro tebe i všechny tvé drahé tím nejkrásnějším vánočním obdarováním? Přičiň se, *at jsou v bezpečí, kdo tě milují!*⁽⁷⁾ Nečekej až na Štědrý den, *zasad' se o radostné a nejcennější překvapení už nyní, vždyť naše spása je nám blíže než tehdy, kdy jsme uvěřili*. Následuj v tom svého Pána, ptej se ho, jak můžeš i ty udělat všechno pro to, aby tvoji drazí byli *vybráni*. Ve světle adventního věnce jim vylož s radostnou odvahou, kde budete hledat ten nejkrásnější společný duchovní dar: *Bratři, pro milosrdenství Boží, nepřizpůsobujme se už tomuto světu, ale změňme se a obnovme svoje smýšlení!*⁽⁸⁾ Odpoutejme se od povrchní přízemní průměrnosti. Obraťme svou mysl *vzhůru, vystupme na Pánovu horu. Ať nás naučí svým cestám, choďme po jeho stezkách!*

To neznamená, že byste neměli jíst a pít a pracovat na tomto světě, ale *cokoliv budete mluvit nebo konat, budete dělat ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkovat Otci*⁽⁹⁾.

Bratr Amadeus

(1) srov. Lk 17,29; (2) srov. tamtéž

(3) Jan 8,12; (4) 1 Petr 2,9;

(5) Kol 3,9; (6) resp. žalm 122

(7) tamtéž; (8) srov. Řím 12,1,2

(9) srov. Kol 3,17

Liturgická čtení

1. čtení - Iz 2,1-5

Obsah vidění Izaiáše, syna Amosova, o Judovi a Jeruzalému. Stane se v posledních dnech: Pevně bude stát hora s Hospodinovým domem na vrcholu hor, vyvýšena nad pahorky. Budou k ní proudit všechny národy, budou k ní putovat četné kmeny a řeknou: „Vzhůru, vystupme na Hospodinovu horu, do domu Jakubova Boha! Ať nás naučí svým cestám, choďme po jeho stezkách!“ Ze Siónu vyjde nauka, z Jeruzaléma Hospodinovo slovo. Soudit bude národy, rozsuzovat četné kmeny, že skují své meče v radlice a svá kopí ve vinařské nože. Nezdvihne již meč národ proti národu, válce se již nebudou učit. Jakubův dome, vzhůru, choďme v Hospodinově světle!

2. čtení - Řím 13,11-14

Bratři! Víte, jaký je nyní čas: že vám už nastala hodina, kdy je třeba se probrat ze spánku. Neboť nyní je nám spása blíže než tehdy, kdy jsme uvěřili. Noc pokročila, den se přiblížil. Odložme tedy skutky temnoty a oblečme se do výzbroje světla. Vedme počestný život jako ve dne; ne v hodováních a pitkách, ne v necudnostech a prostopášnostech, ne ve sváru a závisti. Ale oblečte se v Pána Ježíše Krista a nepečujte o tělo tak, že by to vyvolávalo žádosti.

Evangelium - Mt 24,37-44

Ježíš řekl svým učedníkům: „Když přijde Syn člověka, bude to právě tak jako v době Noemově: Jako totiž v době před potopou lidé jedli a pili, ženili se a vdávali až do dne, kdy Noe vstoupil do archy, a nic netušili, až přišla potopa a všechny zachvátila, právě tak to bude, když přijde Syn člověka. Tehdy budou dva na poli: jeden z nich bude vzat a druhý ponechán; dvě ženy budou mlít na obilném mlýnku: jedna bude vzata a druhá ponechána. Bďte tedy, protože nevíte, který den váš Pán přijde. Uvažte tohle: Kdyby hospodář věděl, v kterou noční dobu přijde zloděj, jistě by byl vzhůru a nedovolil by mu prokopat se do domu. Proto i vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete.“

Advent - k setkání s Kristem

Advent, latinsky adventus - příchod, je příprava na Vánoce, očekávání příchodu Vykupitele, vtělení Božího Syna Ježíše Krista. Současně myslíme na jeho nový příchod na konci časů.

Myšlenky k jeho vzniku

Advent a jeho náboženské obyčej mají své dějinné kořeny v Galii a v Římě.

V galské liturgické oblasti se již velmi záhy kazatelé jako Maximus z Turína a Cesarius z Arlesu tři týdny před Vánoce připravovali zdrženlivostí, modlitbou a dobrými skutky na vánoční svátky. Perpetuus z Toursu (490) nařizoval, aby se od svátku sv. Martina po šest týdnů před Zjevením Páně (6. 1.) vždy tři dny věřící postili. Příprava na Hod Boží vánoční se v gasko-franské oblasti ustálila podle čtyřicetidenního postu, takže trvala od 12. 11 do 6. 1. (v sobotu a v neděli půst nebyl), respektive od 12. 11 do 25. 12. Po koncilu v Mocon (583) byl adventní půst zaveden v galské a španělské církevní oblasti jako všeobecný. V 6. století k tomu přibyla zvláštní adventní liturgie, která připomínala myšlenky Kristova příchodu před posledním soudem a vyzývala k pokání a obrácení. Evangelia o soudu a četné eschatologické texty (o Kristově příchodu jako Soudci světa) v adventních čteních mají svůj původ ve staré galské liturgii.

Nejstarší stopy římské adventní liturgie nacházíme v kazání Petra Chryzologa v 5. století v Antiochii a v Ravenně. Zde se advent slaví podle teologie vtělení, jak vzešla z koncilu v Efezu 431. V popředí tu stojí vina, dějiny spásy a okamžik vtělení. Zatímco v Římě trval první advent jen týden, prodloužil ho papež Řehoř Veliký (+604) na čtyři předvánoční neděle. Od reformy kalendáře Hillelem II. platil podle židovského počítání rok 3761 před narozením Krista za rok stvoření světa. Od vzniku světa tak do narození Krista

uplynulo přibližně 4000 roků. Každé toto tisíciletí zastupovala jedna neděle adventní doby, a tak byla do čtyřtýdenního adventu vložena celá spásná doba Starého zákona. V Římě nabyl advent vedle mesiánského i mariánského ladění. Missa aurea (Zlatá mše), ze které vznikly roráty, odkazuje na nejstarší mariánské svátky, které se v Římě slavily v adventní době. Snad nejstarší mariánský svátek vznikl kolem roku 300 ve východní církvi. Byl položen do adventní doby a jeho obsahem bylo Mariino panenské mateřství. Kolem roku 500 byl tento svátek převzat také v Římě a slaven jako Missa aurea ve středu o adventních »suchých dnech«. Protože Introitus, vstupní modlitba, začínal slovy proroka Izaiáše »Rorate coeli desuper« - Rosu dejte, nebesa, shůry - byla tato mariánská mše později nazvána roráty a podle ní byly později nazvány adventní bohoslužby. Advent byl tedy od počátku veden v duchu mariánské úcty. Tak jako Matka Boží očekávala narození svého Dítěte, tak věřící lid očekával narození svého Spasitele.

Protože Římský misál měl zvláštní mešní texty pro všední den jen o tzv. kvatembu, tedy

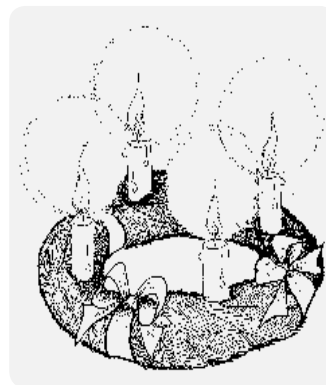
suchých dnech (středa, pátek a sobota příslušného týdne), používala se pro ostatní všední dny hojně rorátní mše.

Později se smísily římská a galská adventní tradice a v posledních stoletích byla obohacena o obyčej, který zapojil přírodu: zelené větve, světlo v temnotách: adventní věnec. Adventní dobu obohatily písně a adventní vyprávění. Jablko z ráje, které připomínalo ztracený ráj, a svíčky jsou germánského původu.

S naším adventem jsou kromě Panny Marie spojeny také postavy svatých jako Jan Křtitel, který připomíná potřebu pokání, a sv. Mikuláš, který opět upozorňuje na potřebu bliženské lásky, a pak další nebeští přátelé jako sv. Barbora s větví, která do Vánoc rozkvétá, a sv. Lucie jako postava světla.

Světlo v temnotách hříchu, křesťanské adventní očekávání

V našich zeměpisných šířkách patří k adventu doba krátkých dní. Až k Vánocům se noc prodlužuje a přibývá tmy. Svíce hořící ve tmě, světlo, které září

v temnotách, je symbolem toho, co nám chce Kristus v adventu říct.

Hlavním tématem adventu je člověk, který se vzdálil od Boha a je v temnotách hříchu. My lidé žijeme v pomíjejícím materiálním světě, oddělení od Boha a od nadpřirozena. Toto oddělení nazýváme dědičný hřích, protože ho každý přijímá již při svém narození. Dědičný hřích je jako každá vina nedostatek lásky, milosti a božského života. Nevzniká vlastní osobní vinou, nýbrž je v nás od narození, zatímco osobní hříchy jsou způsobeny slabostí, egoismem a vlastní zlobou. Hřích je veliké tajemství, jak se ptá již sv. Pavel: *Proč dělám zlo, které nechci, a nedělám dobro, které chci?* I my, kteří věříme v Boha a jsme pokřtěni, prožíváme nyní v adventní době tuto vzdálenost od Boha a upadáme často vlastními hříchy do této odloučenosti od Boha. Ale přesto, nebo právě proto toužíme po světle vykoupení a po lásce, která vychází z Boha, a netoužíme po něm jenom my, ale celý svět. A proto voláme s Izaiášem: *Rosu dejte, nebesa, shůry a oblaka, dšněte spravedlivého.* A slyšíme prorokův příslib: *Hle, Panna počne a porodí Syna a nazve ho jménem Emanuel, Bůh s námi.* Ve své touze po Bohu chápe člověk hřích jako ohrožující temnotu a velké neštěstí a ví, že sám se nemůže od hříchu osvobodit, dívá se vzhůru a volá k Bohu o pomoc. Advent je doba, ve které si více uvědomujeme svou vzdálenost od Boha a toužíme po Kristu a jeho vykoupení,

Adventní prosba

Pane, chceš k nám přijít a navštívit nás se svou pravdou a radostí. Proto připravujeme svá srdce a v pokorě vyznáváme: Zapomněli jsme na tvůj příchod. Nedbali jsme na tebe a ztratili jsme se v pomíjejících věcech. Žili jsme, jako by nebylo soudu, a své dny jsme promarnili ve žvástech. Přeslechli jsme tvé volání a nebyli jsme připraveni na tvé navštívení. Chtěli jsme příliš mnoho věcí, a jen jedno je potřebné. Vyznáváme své viny. Pane, přijď k nám se svým soudem, přijď k nám s neúprosnou, svatou láskou: probuď nás, abychom se vydali na cestu za tebou. Vyneď nás, Pane, z této bídy do naší vlasti, z noci tohoto času do svého věčného dne.

K. B. Ritte

kterému se otevíráme. Jan Křitel, poslední prorok, je velkým hlasatelem pokání této doby: *Připravte cestu Páně*. Každá dolina hříchu se má vyplnit, každý pahorek povýšenosti a sebelásky má být odstraněn, aby Pán mohl přijít po rovné cestě, jakou představují pokora a nezištnost. Přijetí svátosti pokání patří ode dávna k adventní náboženské přípravě na Kristův příchod.

Maria v adventu

Maria je předobraz svatosti a jako Matka Boží, která nese božské Dítě pod srdcem a dívá se vstříc jeho porodu, doprovází nás v adventní době jako nejdůležitější svatá postava, kterou uctíváme rorátními bohoslužbami. Z celého mariánského roku slavíme právě v adventu slavnost jejího Neposkvrněného početí. I Maria jako všichni lidé potřebuje vykoupení. Ale vzhledem ke své úloze rodičky a Matky Božího Syna byla již předem uchráněna dědičné viny a naplněna milostí. Archanděl Gabriel by ji nemohl nazvat *Milostiplná*, kdyby byla obtížena dědičným hříchem, a byla tedy bez milosti. Maria je první člověk, který skutečně může milovat Boha, protože je taková, jak si Bůh představuje člověka: bez viny a bohumilá. Maria je nový člověk podle Božího plánu, nové stvoření. Ne nadarmo je stavěna církevními otci proti sobě Eva a Maria. Eva, panna, pro sebelásku upadla do viny, Panna Maria, druhá Eva, otevírá se v pokoře Božímu volání a přináší světu Vykupitele a Spasitele.

Advent, doba ticha a obrácení

V adventu se máme setkat s Bohem a zakusit Boha. Zážitek setkání s Bohem může člověka překvapit jako blesk z čistého nebe, ale to se děje zřídka. Obyčejně musí člověk

pro toto setkání něco sám udělat. Ticho nám daruje řeč modlitby, hluboké mlčení přináší okamžik setkání s Bohem. Když se zcela ztišíme, necháme za sebou všechny své jiné zájmy a starosti, když se takto vnitřně uvolníme, začíná k nám Bůh promlouvat. Často mluví skrze nás samy, skrze všechno to, co nás v tomto tichu oslovuje. Ticho je pro náboženský život natolik důležité, že poustevníci odcházeli na poušť nebo na nějakou horu, kde převážně mlčeli. Advent je takovou dobou ticha. Máme se co nejvíce zcela ztišit a před hořící svíci nebo v kostele se usebrat, abychom pocítili Boha, který v nás působí. Vánoční přípravy a dárky ztrácejí svůj smysl, a dokonce ohrožují prožití svátků, když nám brání v tomto nezbytném adventním tichu, protože nejdůležitější příprava na vánoční svátky spočívá v obrácení, k návratu k Bohu. Temnota adventu vyžaduje tento obrat, tak

jako roční doba se uprostřed zimy přelomí. Rok sklizně je u konce a člověk i v průmyslové společnosti se musí sám obrátit a setkat s Bohem.

Advent, doba očekávání a naděje

Advent je doba očekávání a touhy. Teď není středem pozornosti vlastní tvorba, teď nejde o to, vlastním úsilím něčeho dosáhnout, nýbrž připravit se tak, abychom mohli očekávat dar zvenčí; již proto je advent dobou náboženskou. Úsilí a sebeuskutečnění nás vrhají zpět k Já a stávají se tak egoistickými a bezbožnými. V očekávání se však otevíráme vstříc Bohu.

Naše adventní očekávání obsahuje v sobě nejstarší a největší lidskou touhu vůbec, touhu po naplnění štěstí. Je to touha po tom, překonat a odložit všechno slabé, omezené, aby život byl přiveden k plnosti. Světlo v tem-

notách a zelená větev uprostřed zmrazeného světa je symbolem této touhy.

Ale můžeme dosáhnout takové plnosti, když přitom zůstaneme sami? Touha po lásce je druhá velká touha člověka vedle touhy po životě a plnosti. Odkud by mohla přijít plnost, trvalý život a láska bez konce, jestliže ne od Boha? Když se díváme vzhůru a shůry čekáme to, po čem toužíme, nemůžeme to však sami uskutečnit, dostává naše adventní touha náboženský rozměr. Všechno záleží na tom, aby nás Bůh našel otevřeny a mohl nás obdarovat.

Mesiáš, Boží odpověď na naši touhu v adventu

Bůh zná tuto trvalou lidskou touhu a vyslyšel ji. Ihned po prvním pádu do hříchu slíbil v protoevangeliu Mesiáše: *žena rozdrtí hlavu hada*. Stále znovu ohlašují proroci Mesiáše, nejzřetelněji u Izaiáše: *Hle, Panna počne a porodí Syna a dá mu jméno Emanuel*.

Kristus je Boží odpovědí na naši touhu po plnosti a naplnění, po životě a lásce. On je Boží odpověď na touhu lidstva. Proto musíme Krista hledat a nalézat, to je hlavním úkolem adventu a vánoční doby. K tomu je potřebné toto:

- * ticho a modlitba,
- * četba Písma svatého, především vánočních poselství a proctví,
- * účast na mši svaté a svátosti pokání a svatém přijímání: ta první překonává temnotu, ta druhá vede k osobnímu setkání s Kristem,
- * potkávat Krista v bližních, chudých, opuštěných a pomáhat jim v nouzi.

Měli bychom si pro každý týden naplánovat něco z těchto úloh a mít je před očima, i když se nám to zdá někdy těžké.

*Podle Der Fels 12/98
Překlad -lš-*

Dogma o neposkvrněném počátku Panny Marie

Víra je dnes často velice vratká, protože je nejasná a špatně vykládaná a často komolená. To současně zmenšuje naši lásku k Bohu i k Marii.

Jak to vlastně je? Proč si ji Bůh vyvolil? Proč ji současně s Kristem, jehož je Matkou, učinil mistrovským dílem svého stvoření, nejčistším odleskem Boha? Mezi všemi tvory ona je jediná, která je s Bohem v nejdokonalejší jednotě bez nejmenšího stínu. Proto je s ním nejvíce identická ve svém bytí, ve své lásce, pravdě a krásě.

Mladší než hřích

Je důležité, abychom ji viděli v Božím plánu, který je plánem lásky. Bůh totiž plný lásky dal zemi do služeb člověku, kterého stvořil podle svého vlastního obrazu, obrazu Boha, aby mohl vládnout nad jeho mistrovským dílem: nad tímto obdivuhodně bohatým a pestrým blaženým rájem, jakým byla planeta Země. Tento obdivuhodný plán člověk zmařil. Nedůvěřoval Bohu a chtěl být sám »jako Bůh« (Gn 3,6).

Bůh ovšem od svého plánu lásky, který mu člověk zkrátil, neupustil. Znovu ho zevnitř obnovil. Z dlouhodobého pohledu připravil nové stvoření, jehož výchozím bodem je Maria: »Nová Eva, která je mladší než hřích,« jak řekl Bernanos. S ní začíná odvážný pokus s člověkem znovu, když porodila Boha, který se stal člověkem.

Malé židovské děvčátko bylo totiž počato uprostřed světa hříchu. Ale ve své největší lásce, kterou udělil svému prostému tvorovi, stvořil ji Bůh bez viny. Tato láska překračuje jeho lásku k andělům, která je nesmírná. Je to láska, která znovu volá k životu. S Marií začíná všechno znovu, aby to vykvetlo ve vtělení Boha, v jeho bolestném kříži a zmrtyvýchvstání. V tomto posledním bylo znovu obnoveno původní určení člověka. Maria je zárodkem nového života. Měla se stát Královnou-Matkou Krista Krále: Krále bez pozemského království a bez politické moci.

Narodila se v jedné rodině, která nesporně nebyla nijak významná, v Galileji, okrajové provincii, která leží daleko od chrámu a je nakažena pohanstvím. Na tomto odlehlém místě začíná Bůh znovu dějiny světa, který zbloudil na scesti. Toto dítě »starého světa« zažije božský rozlet, aby se v ní obnovilo stvoření.

Boží tajemství

V určitém abstraktním chladně technickém mužském myšlení teologů měla Maria posloužit Bohu jako biologický prostředek, v němž utvoří lidské tělo Synovo. Jistě, Maria byla tímto lidským nástrojem největšího Božího díla. Ale pozor! Ona je lidským nástrojem plánu lásky. Bůh si posloužil člověkem, kterého stvořil, nikoliv tak jako si lidé posluhují svými výrobky a bohužel i jinými lidmi, když si při pohlavní styku posluhují tělem jiného pohlaví jen jako prostředkem k egoistickému uspokojení, někdy dokonce za peníze. Když Bůh stvoří lidskou osobu, chová k ní úctu. Láska, kterou jako Otec chová ke svému dítěti, bere tuto lásku vážně a podřizuje se tomuto cíli. On stvořil Marii, aby se stala Matkou Boží v obdivuhodném osobním a důvěrném vztahu k němu samému. On ji stvořil z lásky. Miluje ji jako svého nejdůvěrnějšího tvora, na jehož zbožštění pracuje jako na tkanině, tak jako ona měla utkat lidství Syna Nejvyššího. Bůh bere osoby, které stvořil,

vážně a obdarovává je tak velkou svobodou, že jsou dokonce schopny mu odporovat. Bůh je Láska. Láska je dar. Proto se nejvyšší bytost podrobuje svému tvorovi a dává se mu k službám: »Pro nás lidi a pro naši spásu se stal člověkem,« učí nás Kredo.

To je v tom nejsilnějším smyslu slova ohromující. Řekli bychom, že je to obrácený svět. Bůh, který je Stvořitel a Nejvyšší, je absolutní Cíl všeho stvořeného včetně lidí. Musí jím být, protože ON je všechno a my nejsme nic:

– Já jsem, který jsem, a ty jsi ta, která nejsi nic, řekl Kristus svatě Kateřině Sienské.

A přece se dal do služeb lidí, kteří jsou smyslem jeho vtělení, jeho ponížení, jeho utrpení a jeho smrti, do služeb lidí a především hříšníků, kterým prokazuje v evangeliu tak obdivuhodnou a přednostní lásku. Dává přednost jedné ztracené ovci před 99 spravedlivými, kteří pokání nepotřebují, jako pastýř, který opouští své stádo a jde hledat to, co je ztraceno. Tento Otec má zalíbení ve svém ztraceném synu.

To se může jevit jako protiklad k teocentrismu, podle

kterého má Bůh být středem, kolem kterého všechno obíhá.

Láska je v podstatě paradox

Jistě, ale člověk nic nechápe, když nechá stranou to podstatné. To nejvlastnější na lásce je, že klade mezi sebe a milovaného rovnítko. Ba ještě více. Jestliže někdo někoho opravdu a pro něho samého miluje, podřizuje se mu spontánně a dává se do jeho služeb. Tato vzájemná podřizenost je podstatou štěstí toho, kdo opravdu miluje. Tak je tomu také v božské Trojici, ve které každá Osoba je určitým způsobem ve službách ostatních dvou a všechny tři opět ve službách tvorstva, které bylo povoláno k bytí z lásky. Stvoření je zavínuto do nekonečné Boží lásky. Ono je aktem Boží lásky. Proto Bůh stvořil svobodné bytosti, které jsou schopny lásky, ovšem také hříchu. To je rub svobody, rub nezištnosti. Proto je Kristus Láska, která šla až do krajnosti, až k utrpení a ke smrti, aby odčinil lidské odepření lásky.

Krátce řečeno, naším cílem musí být Bůh. My sami jsme však pro Boha jím svobodně zvolený absolutní cíl a Bůh miluje Marii, své nejkrásnější dílo, s nehlubší vášní.

Nepochopíme z neposkvrněného početí vůbec nic, jestliže je nezařadíme do tohoto plánu lásky. Dospěli jsme tak k tématu, kterému se budeme přímo věnovat.

Neposkvrněné početí, nebo svatý vznik?

Výraz »neposkvrněné početí«, jímž je dogma běžně označeno, je abstraktní, obtížný a často špatně chápáný. Mnozí zaměňují Marii neposkvrněný původ s panenským početím Ježíše. Redukují tato dvě navzájem odlišná, ale související tajemství na jeden gynekologický mýtus. Tuto hrubou nevědomost ateistického světa je třeba překonat.

Oba výrazy v »neposkvrněné početi« jsou abstraktní, víceznačné a provokující: Podstatné jméno označuje biologický fakt: oplodnění vaječné buňky. Přívlástek znamená popření. Chce říci: bez poskvrny. Neříká nic souhlasného. Navíc to, co je v něm ideálního a duchovního, kontrastuje s materialismem slova početi. Výraz je mnohoznačný a může být špatně pochopen.

Abychom vyloučili mnohoznačnost, budeme hovořit o Mariině svatém vzniku.

Tajemství plné kontrastů

Zde je tedy to, co je paradoxní a zvláštní na vstupním tajemství dějin spásy: Maria se ani nenarodila zázračným způsobem, ani nebyla počata panensky jako Ježíš. Podle božského plánu byla počata (lidským) otcem a (lidskou) matkou: Každý nový člověk se rodí z lásky dvou lidí, kteří se spojují pro život.

Maria se narodila uprostřed provinilého a následky hříchu poznamenaného lidského rodu. V rozhodujícím okamžiku, ve kterém byla stvořena duše této obdivuhodné lidské osoby, přerušil Stvořitel peklý kruh hříchu, kterému je podroben v okamžiku svého početi každý lidský život. Učinil Marii od samého počátku její lidské existence výchozím bodem nového stvoření, jak to předpověděl skrze proroky. Uchránil ji od poskvrnění skrze hřích světa. Tak všechno bere svůj nový, jasný počátek. Můžeme při tom pomyslet na pramen, který vytryskl v Lurdech pod rukama Bernadety. Vytryskl uprostřed bláta, ale byl to zcela čistý pramen. Voda postupně očistila bláto a projevila se jako čistá.

Biblické zjevení

Toto mistrovské Boží dílo je v zaslíbeních Starého zákona obsaženo více, než by se zdálo. Proroky ohlášené nové stvoření

neznamenal zničení starého a jeho nahrazení jiným: Byl to spíše nový počátek, který vychází z nitra prvního stvoření, z nitra vyvoleného národa, protože Bůh je věrný. Mohl proto jen vycházet z minulého jakožto poznamenaného zlem, a tak způsobit nový počátek na pahýlu, novou ratolest na kmeni Jesse, ze které se má zrodit Mesiáš.

Jak se cizoložná žena stává nevěstou bez poskvrny

Toto zaslíbení je obsaženo v základním podobenství, kterým Bůh naznačuje svou bláznivou lásku: Popisuje smlouvu, kterou začal s Abrahámem a uzavřel s Mojžíšem jako sňatek z lásky. Ale jeho manželka (tentoto vášnivě milovaný národ) se mu stala nevěrnou a proroci jí otevřeně vyčítají nevěru:

Veďte spor proti své matce, vždyť ona není mou ženou a já nejsem jejím mužem. Ať odstraní ze své tváře znamení smilství, zprostřed svých ňader znak cizoložství. (Oz 2,2; srov. Jer 3,8; Ez 16,38 atd.)

Bůh jí činí těžké výčitky. A přece slibuje neodpustitelně provinilé, že ji vezme opět k sobě jako nevěstu: *Proto ji přemluví, uvedu ji na poušť, budu jí promlouvat k srdci (Oz 2,16).*

A paradoxně dodává: *Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, láskou a slitováním: zasnoubím si tě věrností a poznáš, že já jsem Hospodin (Oz 2,21-22).*

Jak se může stát cizoložná žena neposkvrněnou nevěstou? To je, jak se zdá, podvod, protiklad, iluze lásky.

A přece proroci na tom trvají a na konci řady proroctví obrací se Píseň písní k nevěstě, aniž by dále hovořila o nevěře: *Neprobouzej mou milovanou, dokud si nebude přát.*

Její viny jsou jako nevinné sny a Bůh je nechce přerušit nediskrétním probuzením. Příliš ji miluje. Příliš respektuje svou Milovanou, svůj národ.⁽¹⁾

Dokonce říká: *Celá jsi krásná, moje milovaná, a není na tobě poskvrny.*

Jak se mohla stát cizoložná žena neposkvrněnou nevěstou?

To se naplnilo v Marii a v jejím potomstvu Kristu, kterého porodila, a v Církvi, jejíhož původem je Maria současně prototypem i dynamickým počátkem. Její „Fiat“ ratifikuje novou smlouvu. Ona měla porodit na svět Boha.

Z Marie měl vzejít počátek vtěleného Boha, ale současně i mystické tělo všech těch, kteří s ním ve víře a lásce budou tvořit jedno tělo. Maria je jeho prvním údem svou dokonalou odevzdaností Kristu; ona tvoří tělo toho, který je solidární s člověkem a stává se jeho Spasitelem.

V Marii se Církev stává zcela a bezvýhradně neposkvrněnou, protože takovou je Maria nejen pro ryzi Boží dar, ale také vším svým jednáním a životem; neposkvrnila svou úlohu počátku žádným pochybením, žádnou odchylkou, zatímco Církev, která je také dar Duchu svatého, je právě proto svatá a je stálým pramenem svatosti, i když ji tvoří hříšníci, kteří dále hřeší. V Církvi existuje tajemná vnitřní bariéra mezi svatostí Božího daru a mírou naší odevzdanosti a slabosti údů. Tak kráčí tato svatost vpřed skrze moc Boží lásky, i když na straně lidí jsou zmatky a porážky.

Tato bariéra prochází středem našeho srdce. Posouvá se tam a zpět podle toho, jak jsme ochotni přijímat Boha. V Marii je však všechno světlo, všechno je pravda, čistota, svatost a svoboda.

Pomalý, staletí trvající proces

Neposkvrněný počátek Panny Marie, který Pius IX. prohlásil 8. prosince 1854 za článek víry, byl předmětem dlouhotrvajících namáhavých polemik, které provázely jeho přijetí.

Církev poznala velmi záhy tento zjevný fakt, který je možno najít, byť v zahalené podobě, v Písmu svatém.

1. Evangelista Lukáš to implicitně prohlašuje, když mluví o jménu Milostiplná, které Bůh dává Marii: Je vynikajícím předmětem Boží chvály (1,28), Požehnaná mezi ženami (1,42).

2. Na Východě již ve čtvrtém století opěvovali s nadšením a poeticky Mariinu krásu, svatost a dokonalost. Oslovení v litaních jsou rovněž pestrá a velkolepá:

Raduj se, svatý Chráme, živý Svatostánku atd. Tak neúnavně v nesčetných symbolech a ozdobných přívlástečích vyjadřují zde Mariinu čistotu (hagios, katharos, panamomos apod.).

4. V 7. století začala východní církev slavit svátek Mariina Početi: neboť její počátek je svatý, kazatelé oslavují bez výhrad její čistě a neposkvrněné početi. Ve svém liturgickém a básnickém rozvoji oslavovala církev východu již nezakryté Neposkvrněné početi.

Stíny na Východě

Ale na obraze byly ještě stíny!

1. Východní církevní otcové nerozpoznali na první pohled Mariinu dokonalou svatost. Origenes, Jan Zlatoustý, Cyril Alexandrijský, onen biskup a teolog, který hájil Mariino božské mateřství, nabádal k uznání, že tento slabý, vykoupený tvor se dopouštěl vin podobně jako apoštolové: V Káně muselo být něco v nepořádku, když jí Pán, jak se zdá, dal tak tvrdou odpověď (Jan 2,4), dříve než učinil první zázrak; na Kalvárii, kde ji pronikl Simeonem předpověděný meč (Lk 2,35), podle Origenova názoru to byla pochybnost. Jistě, Mariino srdce pronikl meč pokušení strašným způsobem. Smrt spravedlivého, ba co více, Božího Syna, byla pohoršením. Maria obdržela obdivuhodné zaslíbení: *Pán*

Pokračování na str. 8

Oceán a škeblička

Bůh mu dá trůn jeho otce Davida: on bude vládnout nad domem Jakubovým navěky a jeho království nebude konce. (Lk 1,33)

Ježíš však neměl jiného trůnu než kříž. Umřel hanebně odsouzen, pohrdán svými nepřáteli. Nikdy nepanoval, dokonce království odmítl. Na kříži uvedený královský titul urážel židy a způsobil Kristův potupný konec. To byl meč, který pronikl Mariino srdce, ona však nepadla za oběť tomuto pokušení. Její víra vydržela tyto temnoty.

Je udivující, že její Syn připustil, aby jeho Matka prožila taková muka a takové pohoršení. Ale ve skutečnosti Bůh po celá staletí a ještě dnes žádá od těch, které miluje, od největších světců, aby procházeli strašnými zkouškami a těžkými pokušeními, jaká on sám podstoupil na konci svého postu na poušti a na kříži. Na kříži zemřel v hrozné opuštěnosti: *Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?* (Mk 15,34)

Proto jiní církevní otcové nazvali Marii právem Královnou mučedníků. Simeonův meč byl bolestivější než ten, který by jí byl sfal hlavu; ona by byla podstoupila i to nejkrasnější. To bylo mučednictví, nikoliv však její vina. Církev potřebovala určitý čas, než to pochopila.

Lidská slabost je tak velká, že Mariina svatost byla přijímána jen váhavě, i s určitými porážkami, ale za působení Ducha svatého postupovala krok za krokem nezadržitelně vpřed.

(Dokončení příště)

⁽¹⁾ V tom smyslu interpretuje můj učitel André Robert Píseň písní. Mnozí celibátem frustrování exegeti v ní vidí erotickou píseň, která se vloudila do Bible a která byla vykládána alegoricky. Ale hlavní tón, který zde zaznívá, je Boží svatba s vyvoleným národem. (A. Robert, *Le Cantique des cantiques*, Paříž, Cerf)

Jak mluvit o nekonečném Bohu?

Všichni ti, kteří druhým lidem zprostředkují poznání Boha, od maminky až po profesora teologie na fakultě, ti všichni bez rozdílu dříve, než otevrou ústa, musí pokaždé vroucně prosit Ducha svatého, aby je naplnil překypujícím úžasem a úctou před TÍM, o kterém mají promluvit. Aby ani na okamžik neztráceli přítom ze zřetele, že nemluví o někom třetím, nezúčastněném, kdo je daleko za horami nebo vysoko nad mraky, ale že mají za úkol představit naslouchajícímu s veškerou možnou úctou NEJVZNEŠENĚJŠÍ, NEJSVĚTĚJŠÍ A NEJDŮSTOJNĚJŠÍ BYTOST, KTERÁ JE OSOBNĚ PŘÍTOMNÁ, nyní, zde. Musí je naplňovat úžasem a pokorou už sama skutečnost, že se jim dostává té cti představit toho, kdo je SÁM BŮH! Není možno mluvit správně o Bohu, pokud se mu současně ustavičně neklaníme v nejhlubší pokoře a úctě.

Není tato pokora tak ponížující, že nás to až drtí?

Pocit, že nás Boží nekonečnost poníží až drtí, je ve skutečnosti výsledkem zfalšované představy o Bohu. To, co nám Bůh o sobě opravdu zjevil, nezavdává ani v nejmenším podnět k pocitům nelibosti nebo nespokojenosti. Pokud takové pocity u někoho existují, má je

na svědomí »bůh«, kterého si vytvořili sami.

Vědomí vlastní nicoty a ohraňování by mohlo vést k malomyslné skleslosti, případně k prométheovské vzpouře, kdyby šlo o situaci, kdy jsme ponecháni sami sobě a vydáni všanc »silnějšímu«, proti kterému jsme bezmocní a který si s námi bezohledně pohrává podle své libosti. Nic z toho neodpovídá skutečnosti.

Takové představy jsou důsledkem »antropomorfizace Boha«: člověk si vytváří falešnou představu o Bohu, jestliže do ní projektuje negativní rysy známé ze zkušenosti s lidmi. Negativní zkušenosti s pozemskými vladaři a mocipány nemají s Bohem nic společného. Již sám pojem »negativní« napovídá, že se jedná o určitý nedostatek, defekt, neúplnost, popření, tedy všechno pojmy, které jsou v naprostém protikladu k tomu, kdo je NEKONEČNÝ, NEOMEZENÝ. V NEKONEČNÉM a ABSOLUTNÍM se nemůže vyskytovat žádná negace, omezenost, žádný nedostatek dobra či dokonalosti.

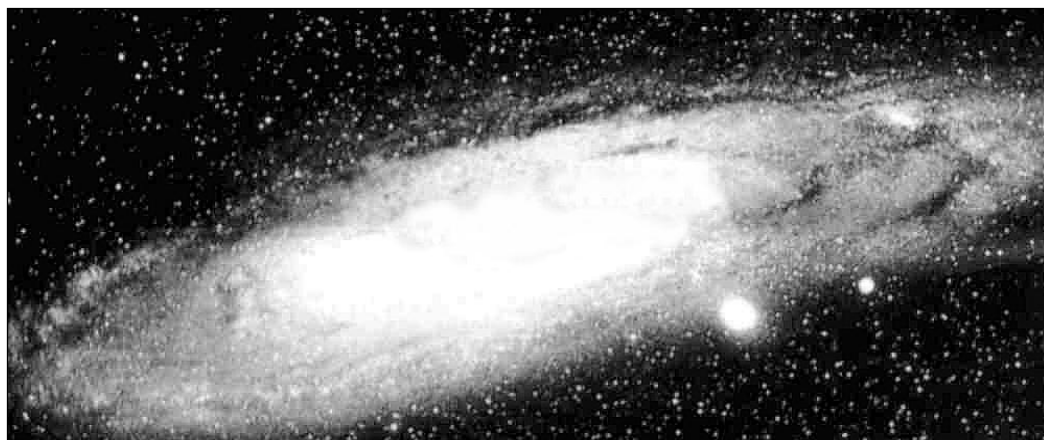
Nekonečnost z morálního pohledu znamená totéž co ABSOLUTNÍ SVATOST. Již první lidé urazili Boží svatost tím, že si o něm vytvořili zfalšovaný obraz, jako by byl »žárlivý« na svou velikost a na své přednosti. Tato první deformovaná představa se ovšem nezrodila v člověku, ale v ďáblu, který byl

sám šířán žárlivostí a závistí a tou otrávil člověka.

Ale za tímto prvním falešným obrazem pak následuje v průběhu lidských dějin celá řada dalších. V naprostém rozporu s absolutní svatostí a nekonečnou dokonalostí je:

- obraz Boha, který člověka stvořil a postavil do světa, ale dále se o něho nestará;
- obraz Boha, který člověka zavalil nesplnitelnými požadavky ve formě zákazů a příkazů a teď už jen po něm nanejvýš slídí, aby ho trestal za jeho přestupky;
- obraz Boha, od kterého by se člověk mohl dočkat sebemenší křivdy nebo čehokoliv, co by mu mohl oprávněně vyčítat;
- jakýkoliv obraz Boha, který se mylí a chybuje, zapomíná na člověka, ubližuje mu, nebo ho dokonce klame a podvádí;
- obraz Boha, který je neschopný zabránit zlu a dosáhnout svého cíle;
- jakýkoliv obraz Boha, který je neosobní a totožný se stvořeným, omezeným světem;
- jakýkoliv obraz Boha, kterého by si člověk mohl nějakým způsobem podmanit.

Jestliže žádná obdoba chování a postoje, které známe z mezilidské oblasti jako negativní, nemá s Bohem nic společného a je s Boží nekonečností a svatostí naprosto neslučitelná, pak všechny formy chování a vztahů, které lidstvo vždy hodnotilo a hodnotí jako pozitivní, krásné, vznešené a ušlechtilé, mají naopak v Bohu svůj pravzor v té

nejdokonalejší, všechny naše představy překračující podobě a míře. To znamená, že Bůh se k nám »chová« vždy a za všech okolností jen tím nejdokonalejším, nejsvětějším, nejdůstojnějším, nejdobrotivějším a současně nejmoudřejším způsobem, dokonce tak dokonalým, že to překračuje všechny naše představy a očekávání a všechno, co nejkrásnějšího a neideálnějšího můžeme vůbec znát z lidské oblasti a zkušenosti. Pokud z toho nic nevnímáme, nepocítujeme, neprožíváme a nechápeme, je to způsobeno jediné tím, že tuto skutečnost z nejrůznějších důvodů sami nechceme přijmout a připustit, že před ní zavíráme oči a zcela nesmyslně se tomu bráníme. Boží »absolutní vstřícnost« je jako bohatě prostřený stůl, který nám ovšem není nic platný, pokud k němu odmítáme zasednout.

To, čím všim nás Bůh v dobrotivě lásce obdařuje, by nám samým nikdy *ani na mysl nevstoupilo* (1 Kor 2,9).

NEKONEČNÝ a NEJSVĚTĚJŠÍ dává ze své strany pocíťovat nikoliv ponižující malost, nýbrž tím, jak se nám věnuje, jak nás z naší nicotnosti pozvedá sám k sobě a přijímá nás za své děti, propůjčuje nám neobyčejnou důstojnost, která je pro nás důstojností tím větší, čím jsme sami o sobě menší, nicotnější a ubožejší.

Co je člověk, že si ho všímáš, co je smrtelník, že se o něho staráš? Učinils ho jen o málo menším, než jsou andělé, položils mu k nohám všechno. (srov. Ž 8)

Touha po velikosti, důstojnosti u člověka je sama o sobě legitimní, ale k jejímu autentickému naplnění vede jen jedna legitimní cesta: přijmout pravdu o sobě, přijmout skutečnost, že »velikým« nás může učinit jen ten, kdo je NEJVĚTŠÍ a zakládá naši velikost na tom, že nám dává účast na své nekonečnosti.

Aby se dítě mohlo stát velkým, musí nejdříve přijmout

svou »malost«, dovolit své matce, aby je živila, a umožnit tak svůj růst. Kdyby matku odmítalo, protože chce být okamžitě velkým samo o sobě, byla by to vlastně jeho sebevražda. Vždyť právě ta skutečnost, že je malý, je důvodem, proč mu matka věnuje všechnu svou láskyplnou, pozornou péči: jeho malost znamená v očích matky velikost, ke které ho chce svou péčí a láskou přivést. Ve vztahu k našemu nebeskému Otci jsme tím zralejší a vyspělejší, čím více a uvědoměleji přijímáme to, jak jsme malí. Ten, kdo zůstává »veliký« a nevyspěl ke skutečné »malosti«, *jistě nevejde do nebeského království.* (srov. Mt 18,3)

Projevy Boží nekonečnosti

Mnoho lidí se této opravdové a vznešené »malosti« doslova bojí, a proto také mají strach projevit úžas a obdiv. Za úžasem a obdivem je vždy přiznání, že existuje něco, co jsme dosud neobsáhli, nepoznali, co nás nějakým způsobem přesahuje a překvapuje. Ale dnešní lidé

chtějí být pokud možno vždy »nad věcí«, nebo při nejmenším budít dojem, že je tomu tak. Odtud snaha zbavit se nějakým způsobem všeho, co vede k úžasu, který nutí k úctě. Leckdo se raději smíří s nepodloženým vysvětlením, které přijímá tím nekritičtěji a tím ochotněji, čím větší je jeho touha zbavit se »útlaku« toho, co ho přesahuje a je nevysvětlitelné. Když nemůže jinak, poslouží si mechanismem bagatelizace nebo zesměšňování.

To neplatí jen o ateistech, ale i o lidech v církvi.

Bez úžasu není víry. Čemu vlastně věří kněz, který přistupuje k Božímu oltáři a není přímo konsternován úžasem nad *mysterium tremendum*, které má slavit? Čím chce nadchnout a zapálit své věřící, jestliže ze všeho, co vyslovuje a koná, se stala jen běžná a rutinní záležitost? Má se jejich úžas omezit už jen na nové nápady a překvapení z vnější podívané a teatrálnosti?

Pro každého, kdo Boha opravdu upřímně miluje, měla

by zjevná potvrzení Boží přesáženosti, tedy nové a opakované zázračné projevy Boží moci a dobroty, patřit nikoliv k předem odmítaným a obávaným, ale naopak k očekávaným a vítaným příležitostem pro posílení naší víry a úcty, k obnovení našeho vědomí, kdo jsme my a kdo je Bůh.

Za našich dnů se však spíše setkáváme s tím, že projevy Boží moci a velikosti, které vyvolávají úžas a úctu, se stávají nepohodlnými. To se týká zázraků, zjevení a svým způsobem i tajemství. V uplynulém století se vynaložilo mnoho úsilí, aby se moc konat divy a zázraky upřela dokonce i samotnému Božímu Synu.

Zmínky o tom, co je zjevně zázračné, vytrácejí se i z liturgických textů. Stačí porovnat, jak zněla modlitba Církve 11. února (P. Marie Lurdské) nebo 3. prosince (sv. František Xaverský) před liturgickou reformou a po ní. Jestliže o něčem nerad slyším, je tomu tak proto, že si to vůbec nepřeji, a naopak. Ale proč si nepřát staré i nové důkazy o Boží velikosti? Proč se je snažíme zpochybnit, aby nebyly?

Jestliže si někdo vroucně přeje uzdravení milované osoby, vyhledává snad záměrně především všechny možné důkazy, že je konec vši naděje, nebo se spíše chytá každého náznaku, že stav nemocného se lepší?

Je pochopitelné, že se v této oblasti musíme vystříhat lehkověrnosti. Setkáváme-li se však nejčastěji s takřka apriorním odmítáním, nemusí to být hned výrazem moudré obezřetnosti, ale stejně apriorního strachu, že je tím ohrožena nějaká jen domnělá lidská jistota. Proč takový strach z úžasu?

Je to něco jako vnitrocírkevní deismus: Bůh nám už všechno řekl a ukázal a teď už do ničeho nezasahuje. Nyní už je všechno jen na nás. Jeho další zjevné prorocké a zázračné

Pokračování na str. 10

projevy jsou už spíše nežádoucí, protože by se mohlo ukázat, že naše »samospřávné představy« nesouhlasí s tím, co nám dává najevo. Ve skutečnosti Bůh nikdy neprohlásil: Skončil jsem, již vám není zapotřebí žádných mých dalších projevů a zásahů. Někdy jako bychom se za takové projevy Boží moci a dobroty přímo styděli před ostatním světem, který si brání svou »nadřazenou nedotknutelnost« tím, že jakékoliv nadpřirozené jevy předem odmítá. Bez námitek a sebeobraný jsme prakticky asimilovali marxistickou teorii o vývoji společnosti od primitivismu a pověr až k vědeckému stadiu, ve kterém již nemá místo nic »nadpřirozeného« v té podobě, že to překračuje naši zkušenost a mohlo by vyvolat pokorný úžas.

Naše putování tímto slzavým údolím se nadále v mnohém podobá bloudění Izraelitů na poušti, které by bez Boží starostlivosti prokazované evidentními Božími zásahy nadpřirozeného charakteru nikdy nevedlo ke zdárnému konci. Bez »víry« by se z pouště nikdy nevymotali. A bylo mnoho těch, kteří na poušti zahynuli. Nakonec ani sám Mojžíš(!) nevstoupil do zaslíbené země, a to nikoliv z důvodu věku, nýbrž proto, že i jeho víra zakolísala (srov. Num 4, 20,12).

Víra v ponovozákonní zjevení a víra v evangelium se nijak nevyklučují, nýbrž naopak doplňují. Svátá Terezie z Avily by bez svých »soukromých zjevení« těžko mohla být učitelkou církve. Její zjevení nejsou »jiným evangeliem«, nýbrž nám dávají poznat něco, co jsme dosud v evangeliu nedokázali objevit právě proto, že poznávání Boha nikdy nebude u konce, dokonce ani na věčnosti ne. Zjevení se vyskytují právě tehdy, když víra slábně, bledne a zamlžuje se. Ten, kdo paušálně odsuzuje jiné, že věří více soukromým zjevením než evangeliu, ať se dobře zamyslí nejprve sám nad

TY OCEÁNE bez břehů, proč tak cudně zahaluješ přede mnou ten nekonečný nepoměr, kdo jsi TY a kdo jsem já? To jen TVÁ NEKONEČNOST je tak NEKONEČNĚ MOCNÁ, že se dokáže vměstnat do mé škeblíčky, a ona si pak troufá pomyslet, že už TĚ sama dokázala obsáhnout, a že je proto velká jako TY! Můžeš mi vysvětlit, proč to všechno děláš? Snad abys v tak nekonečně nerovném sňatku nevyděsil mou maličkou, tak těžko se rodičí a neduživou lásku? Trpělivě snášíš, jak si z Tvých darů má pýcha dělá nástroj, jak Tě urážet, a čím je větší TVOJE nekonečná shovívavost, tím více se rozpíná moje vzpurná troufalost. TVÁ VELIKOST mě nechce srazit na kolena, aby mi nezkažila možnost, že na ně jednou přeče jen ve svrchované účtě padnu sám, abych se TI klaněl. Plný obav o mou věčnou budoucnost mi jen šeptáš jako nesmělý milenec, že jednou nenávratně nastane den, kdy ten nekonečný rozdíl mezi mnou a TEBOU nebudeš už moci skrýt ani zatajit. Co pak se mnou bude? Proč se tak bojím o své nic a proč se bráním TVĚMU pozvání rozplynout se už nyní bezpečně v TOBĚ a nebýt ničím víc než jen TEBOU? Když TĚ TVOJE LÁSKA vměstnala do mé škeblíčky, pomoz mi a drž mou pyšnou ruku, ať TĚ z ní nevytlíjí, můj OCEÁNE.

sebou. Možná že by více odpovídalo pravdě, kdyby řekl: »Vadí mi, že někteří lidé věří víc soukromým zjevením, než mně, který v ně nevěřím.«

Běda tobě, Chorazime, běda tobě, Betsaido. Kdyby se staly v Tyru a Sidónu takové zázraky jako u vás, dávno by dělali pokání v zínici a popelu. Tyru a Sidónu bude v soudný den lehčeji než vám. (Mt 11,21,2) Proč nemohl Pán udělat žádné zázraky ve své domovině? Protože mu neuvěřili. (srov. Mk 6,5)

Jak veliký je nejmenší hřích?

A nakonec je tu problém ze všech nejzávažnější. Bez živého vědomí Boží nekonečnosti není možno pochopit, co vlastně znamená i ten v našich očích »nejmenší« hřích. Bez živého vědomí Boží nekonečnosti není možno pochopit ani to, co s hříchem bezprostředně souvisí, tj. očistec a věčné zatracení.

»Těžké« či »lehké«, »velké« či »malé« je možno označit hříchy, pokud je srovnáváme mezi sebou. Drobná lež je jistě »lehčí« nežli křivé svědectví a způsobená modřina je míň než vražda. Ale i jeden a tentýž skutek může nabývat různé »velikosti« a »tíže« také podle toho, koho se týká. Něco jiného je

ošklivost, podlost, zvrácenost a nevděčnost, kterou bychom navíc nikdy nebyli schopni napravit, kdyby to za nás neučinil ON sám.

Lidská smělost je ovšem ještě mnohem větší. Člověk, který by měl v ustavičné účtě vzhlížet ke svému nekonečně dobrotivému, spravedlivému a moudrému Otci a ptát se přímo úzkostlivě, jaká je jeho vůle, dovoluje si místo něho rozhodovat o tom, co bude pokládat za dovolené a co ne. Domnívá se, že když se na tom shodne většina, nemá do toho NEJMOURĚJŠÍ a NEJSRÁVEDLIVĚJŠÍ ZAKLADATEL veškerého řádu co mluvit. Jaký div, že člověku takto smělému a přímo drzému připadá absurdní, že by se měl za své činy před NÍM zodpovídat a nést jejich důsledky. Nepřipouští si, že to, co ho nepřivádělo k posvátnému úžasu, přivede jej nakonec nevyhnutelně k nejhruznějšímu úděsu, až uvidí v celé nahotě a skutečnosti do všech důsledků to, co vykonal v rozporu s Boží vůlí, protože nechtěl připustit, že může být ještě něco většího, než je on sám.

Žádné narušení věčného Božího řádu se netýká jen narušitele. Rozmnožuje »hřích světa« a prohlubuje *porobu porušení tvorstva* (srov. Řim 8,21-22). I ten »nejmenší« odpor proti NEKONEČNĚMU může být jen něco nekonečně zlého a musel by vést k nekonečné katastrofě, kdyby to ABSOLUTNÍ NEKONEČNO neobsahovalo v sobě také NEKONEČNOU SHOVIÁVOST A DOBROTIVOST. To ovšem nijak nezmenšuje zlobu zla, nýbrž naopak, každý hřích je o to horší, že uráží Boha tak trpělivě milujícího a dobrotivého, který se nechce vzdát svého odvěkého plánu učinit v SOBĚ SAMÉM NEKONEČNĚ ŠTASTNĚ ty, které tak nepochopitelně z ničeho stvořil ke svému obrazu a podobnosti. Co mohl pro to ještě udělat a neudělat?

Václav Uhliř

Ze závěrečného poselství synodálních otců (2)

Biskup – služebník evangelia Ježíše Krista pro naději světa

Spolupráce na ,civilizaci lásky‘

Z celého srdce děkujeme kněžím, řeholníkům a řeholnicím a všem, kteří působí v misiích. Neseni nadějí, která vychází od Boha a byla zjevena Ježíšem v Nazaretě, dali se do služeb slabých a nemocných a hlásají evangelium života. Obdivujeme velkodušnost četných spolupojovníků v humanitárních dílech a projektech, vytrvalost spolupracovníků mezinárodních institucí, odvahu novinářů, kteří navzdory určitým rizikům se ve službě veřejnému mínění zasazují o pravdu, působení mnoha bližních ve vědě, v medicíně a v péči o nemocné, stejně jako odvahu některých podnikatelů, kteří vytvářejí pracovní místa v hospodářsky slabých oblastech, obětavou lásku mnoha rodičů, učitelů a vychovatelů, tvořivou uměleckou tvorbu, ale také působení mnoha obránců pokoje, kteří zachraňují lidské životy, živí rodiny a brání důstojnost ženy, vychovávají mládež a chrání a obohacují kulturní dědictví lidstva. V nich všech, to je naše přesvědčení, působí neviditelně milost (GS 22).

III.

BISKUP JAKO SLUŽEBNÍK EVANGELIA NADĚJE

Povolání k naději

Druhý vatikánský koncil povolal všechny ke svatosti. Biskupové se posvěcují především tím, že vykonávají svou pastýřskou službu v pokoře a síle „Dobrého Pastýře“. Být otevření ke všem, to je podstatný rys biskupské služby, v trpělivém a odvážném vyznávání naděje, která v něm přebývá (srov. 1 Petr 2,15). Na tuto velmi aktuální formu svatosti je odkázán svět. Abychom mohli vést dialog pravdy s jinověrci, k tomu je

nezbytným předpokladem právě otevřené vnitrocírkevní společenství. Tak mohou všichni, ať už mají v církvi jakýkoliv úkol, hájit jednotu ducha ve svazku pokoje (Ef 4,3).

Jako v srdci chudí bojovat proti chudobě

Existuje chudoba, která utiskuje a odcizuje: proti té je nutno bojovat a osvobozovat její oběti. Je však také chudoba, která uvolňuje energii k lásce a ochotné služebnosti; tuto si chceme sami osvojit jako Kristovi následovníci: chudí před Otcem, jako Ježíš ve své modlitbě, ve svých řečech a ve svém působení. Chudí s Marií při chvále velkých Božích skutků. Chudí před lidmi skrze životní styl, který ukazuje na Ježíše. Biskup je otec a bratr chudých. Nesmí váhat propůjčit, jak je to často zapotřebí, svůj hlas těm, kteří nemohou prosadit svá práva, aby jejich právo bylo opět nastoleno. Především se musí »starat o to, aby se chudí cítili v křesťanské komunitě, jako by to byl jejich domov« (NMI 50). Tak můžeme společně dosvědčovat světu, že pokorným lidem čistého srdce je dána velká radost; tak budeme svědčit o průkazné síle odpuštění, naděje, že ti, kteří hladoví a žízňají po spravedlnosti, budou od Boha nasyceni.

Společenství a kolegialita

Pojem společenství (koinonia) patří ke společné tradici východní i západní církve. Je zakotven ve víře v Boha Otce, Syna a Ducha svatého. Tajemství jednoho Boha a jeho vnitřní trinitární lásky je pramenem společenství Církve. »Kolegialita« se vztahuje ve službě společenství na kolegium apoštolů a jejich následovníků, na biskupy v jejich mnohostranné

jednotě a jejich jednotě s papežem jako nástupcem Petrovým. Společně se učí s bezpečným charismatem pravdy (Ireneus, Proti bludařům, IV. 26,2) všude a v každé době hlásat všem národům země tutéž víru (DV 8). Společenství a kolegialita se uskutečňují, když jsou plně prožívány až v lidské a duchovní zralosti biskupa. Podporují radostné vyzařování naděje v křesťanských obcích a propůjčují nový misijní elán.

Duchovní boj

Druhý vatikánský koncil zůstává jako »velká milost, která byla církvi udělena ve dvacátém

století«, »jako spolehlivý kompas, abychom našli cestu na počátku nového století« (NMI 57). Abychom byli na celém světě služebníky evangelia Ježíše Krista pro naději světa, musíme zůstat věrni nauce koncilu o Církvi jako svátosti jednoty. Láska k jednotě nemá nic společného s lhostejností k proudům, které jsou namířeny proti pravdě, která jednoznačně vyzařuje z Kristovy tváře: »Ecce homo« (Jan 19, 5). Právě z této lásky může být pastýř jako strážce a prorok zavázán, aby upozorňoval na deformace, které ohrožují čistotu křesťanské naděje. Z této lásky se musí postavit proti každému sloganu a každé představě, která zbavuje Kristův kříž jeho smyslu, a tak zatemňuje pravou tvář člověka

a povolání, které obdržel k účasti na božském životě.

Jděte tedy...(Mt 28,19)

Tím, že denně slaví Eucharistii, spojuje se biskup s ukřižovaným a zmrtvýchvstalým Kristem v jeho oběti Otci. Obnovuje sám v sobě Ježíšovo konání: »Vydávat své tělo za život světa« (srov. Jan 6, 51). Během synodu jsme se obnovili v této službě, která znamená hlásat plán spásy všem lidem, slavit Boží milosrdenství ve svátostech nového života a učit Božímu zákonu lásky jako svědkové jeho přítomnosti *po všechny dni až do skonání světa* (Mt 28,20). *Jděte tedy...*: Toto misijní poslání platí všem pokřtěným, biskupům, kněžím a jáhnům, lidem zasvěceného života a laikům. Skrze ně dosahuje toto poslání *celého stvoření* (Mt 16,15).

Spojovat v síti jednoty

Udělat z Církve dům a školu společenství skrze ochotu přijímat, odhalovat a prohlubovat Boží slovo, skrze liturgii, diakonii a plamenné svědectví (NMI 43), to je duchovní a pedagogická výzva, která od nás biskupů požaduje u jedné víru žít, u druhých probouzet, víru všem s důvěrou hlásat. Biskup nesmí ustávat v podpoře radosti z evangelia ve farnostech, které musí uvádět spolu s jejich kněžími do misijní horlivosti. Hnutí, základní společenství, vzdělávací a charitativní služby, které tvoří tkanivo křesťanského života, musí být předmětem jeho pozornosti. Tím, že je spojuje v síti jednoty, bude biskup se svými kněžími a jáhny rozlišovat charismata v jejich nesrovnatelné různosti a současně podporovat dynamiku, aby se postavila do služeb jedinečného poslání Církve: vydávat na tomto světě svědectví o oživující naději, kterou nám daroval Ježíš Kristus, náš jediný Vykupitel.

(Dokončení)

Život Kristův (54)

LIV. Ježíš – věrohodný svědek

1) V konstituci II. vatikánské- ho koncilu *Lumen gentium* můžeme o pozemském poslání Ježíšově číst: „Přišel tedy Syn, poslaný Otcem, který si nás v něm před stvořením světa vyvolil a předem určil k přijetí za své děti, protože si předsevzal v něm všechno obnovit (srov. Ef 1,4-5.10). Aby tedy Kristus splnil Otcovu vůli, uvedl v život nebeské království na zemi, zjevil nám jeho tajemství a svou poslušností uskutečnil vykoupění.“ (LG 3) Uvedený text nám dovoluje souhrnně nazírat na všechno to, o čem jsme hovořili v předešlých katechezích. V těchto posledních katechezích jsme se snažili jasně poukázat na podstatné aspekty Kristova mesiášského poslání. Nyní před nás koncilní text staví pravdu úzkého sepětí mezi posláním a tím, kdo je poslán, tedy Kristem, který při naplňování tohoto poslání projevuje svou osobní ochotu a otevřenost spolu s ostatními svými osobními charakteristikami. V Ježíšově životním příběhu lze odkrýt některé jeho podstatné charakteristiky, které pak slouží k tomu, aby jeho poslání bylo opravdu věrohodné.

2) Základní charakteristikou Ježíšova kázání i jeho celoživotního postoje je především hluboký osobní poměr k Bohu Otcovi, a to jak v myšlení, tak ve slovech. To, co chce svým posluchačům, tím pádem celému lidstvu, předat, pochází od Otce, který ho poslal na svět (srov. Jan 10,36). *Neboť já jsem nemluvil sám ze sebe, ale Otec, který mě poslal, ten mi dal příkaz, co mám říkat a co hlásat. A já vím, že jeho příkaz je věčný život. Co tedy já mluvím, mluvím tak, jak mi to pověděl Otec* (Jan 12,49-50). ... *ale mluvím tak, jak mě naučil Otec* (Jan 8,28). Takové výroky můžeme číst v Janově evangeliu. Ovšem rovněž v synoptických evangeliích se nachází velmi podobný Ježíšův výrok: *Všechno je mi dáno od mého Otce*

(Mt 11,27). Ono „všechno“ se vztahuje rovněž na celý obsah zjevení, které Ježíš přináší lidstvu (srov. Mt 11,25-27; analogicky také Lk 10,21-22). V těchto Ježíšových slovech se setkáváme s projevem ducha, v němž on sám naplňoval svoje kazatelské poslání. On je a zůstane naprosto věrohodným svědkem (srov. Zj 1,5). V tomto svědectví hraje velmi významnou roli ona obzvláštní poslušnost Syna vůči Otcovi, která se ve vrcholném okamžiku poslání projeví jako poslušnost až k smrti na kříži (srov. Fil 2,8).

3) Ježíš ve svém hlásání prokazuje rovněž svoji absolutní věrnost Otcovi, který představuje první a poslední Pramen všeho toho, co je třeba zjevit. Je rovněž základním Zdrojem věrohodnosti a pravdivosti tohoto zjevení. *Moje učení není moje, ale toho, který mne poslal* (Jan 7,16), praví Ježíš a dodává: *Kdo mluví sám ze sebe, hledá svou vlastní slávu; kdo však hledá slávu toho, který ho poslal, ten je věrohodný a není v něm klam* (Jan 7,18).

Taková slova v Ježíšových ústech by mohla někoho překvapit. Vždyť je pronáší ten, kdo je soupodstatný s Otcem. Nesmíme však zapomínat na to, že Ježíš hovoří jako člověk. Je třeba, abychom řekli, že Ježíšovi posluchači zřejmě neměli žádnou pochybnost o tom nejzákladnějším bodu, totiž že pravda, kterou jim nazaretský Mistr předával, měla opravdu božský původ. To nás vede k závěru, že lidé, kteří poslouchají Ježíšova slova, nacházejí v jeho výroci přístup k onomu božskému prameni zjevané pravdy, pokud se nezastaví u toho, kdo je této pravdě učí, a nenechají se okouzlit originalitou a mimořádností toho, co pochází od samotného Mistra. Tento Učitel se nezaměřuje na svoji vlastní slávu. Usiluje výhradně o slávu toho, který ho poslal, nehovoří ve svém vlastním

jménu, nýbrž ve jménu Otcově. I toto představuje nedílný aspekt sebezřeknutí (kenoze), které podle apoštola Pavla dosahuje svého kulminálního bodu v tajemství kříže (srov. Fil 2,7).

4) Kristus je věrohodným svědkem. Tato věrnost a věrohodnost při výhradním úsilí o Otcovu slávu, a nikoli o svou vlastní, pramení z lásky, kterou chce Ježíš prokazovat: *Ale ať svět pozná, že miluji Otce a jedním, jak mi Otec přikázal* (Jan 14,31). Ježíšova láska k Otcovi ale také zahrnuje jeho lásku k lidem. Vždyť on všude procházel a prokazoval dobrodiní (srov. Sk 10,31). Celé jeho pozemské působení je přeplněno skutky lásky vůči lidem, zejména vůči těm nejnepatrnějším a nejpotřebnějším. *Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím* (Mt 11,28), praví Ježíš. Ono „Pojďte“ je výzva a povzbuzení, které překračuje okruh Ježíšových současníků, s nimiž se náš Mistr mohl setkat ve dnech svého pozemského života a v průběhu svého utrpení. Jedná se o povolání pro chudé všech dob, které je stále aktuální, a to i dnes. Toto volání se stále znovu rodí v Ježíšově srdci a vychází ustavičně z jeho úst.

5) Paralelou k tomuto povzbuzení je jiný Ježíšův výrok: *Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek* (Mt 11,29). Ježíšova tichost a jeho pokora přitahují ty, kdo přijímají vstup do jeho školy, jak k tomu vyzývá ono „učte se ode mě“. Ježíš je věrohodný svědek té lásky, kterou Bůh chová k člověku. V jeho svědectví se spojují božská pravda a božská láska. Právě proto existuje takový soulad mezi pravdou a jednáním, soulad mezi tím, čemu Ježíš učí, a tím, jak jedná; člověk by dokonce řekl, že nejde pouze o soulad, nýbrž o jednotu. Ježíš nejenom učí lásce jako nejvyššímu přikázání, ale také ho dokonale naplňuje. Nejen prohlašuje blahoslavenství v Horské řeči, ale sám v sobě

během svého pozemského života nabízí skutečné ztělesnění těchto blahoslavenství. Ježíš nejen klade na učedníky požadavek lásky k nepřátelům, ale sám ho také naplňuje především v hodině svého ukřižování: *Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.* (Lk 23,34)

6) Zmíněná tichost a pokora srdce však neznamenají v žádném případě slabost. Naopak, Ježíš je v tomto ohledu velmi rozhodný. Jeho evangelium je velmi náročné. Není to snad on sám, kdo vybízí: *A kdo nebere svůj kříž a nenásleduje mě, není mě hoděn* (Mt 10,38)? A o kousek dále tvrdí: *Kdo nalezne svůj život, ztratí ho, kdo však ztratí svůj život pro mě, nalezne ho* (Mt 10,39). Jedná se o jistý druh radikalismu, nejen co se týká evangelní terminologie, ale také v reálných požadavcích, které na učedníka klade následování nazaretského Mistra. On sám pak neváhá podtrhnout a zdůraznit rozsah těchto požadavků: *Nemyslete si, že jsem přišel uvést na zemi pokoj; nepřišel jsem uvést na zemi pokoj, ale meč?* (Mt 10,34). Jedná se o velmi silný způsob, jak říci, že evangelium je pro člověka také pramenem „neklidu a znepokojení“. Ježíš nám chce dát pochopit to, že evangelium je velmi náročnou záležitostí, a že náročnost znamená znepokojení svědomí; evangelium nám nedovoluje, abychom svá svědomí uložili k falešnému spánku, v němž by se stávala jaksi necitlivými a do sebe uzavřenými, takže je duchovní reality nerozechvívají a svědomí nedokážou vnímat jejich pravou hodnotu. Ježíš řekne před Pilátem: *Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě?* (Jan 18,37). Právě proto je Ježíš velmi náročný. To neznamená, že by byl tvrdý nebo necitlivě tvrdý, on je jednoznačný v tom, že každého volá k životu a zároveň ho staví před nesmlouvavou pravdu.

7) Tak tedy Ježíšovy požadavky pronikají do oblasti zákona a morálky. Ten, který je věrohod-

ným a věrným svědkem (srov. Zj 1,5) Boží pravdy, Otcovy pravdy, říká na počátku Horské řeči: *Kdyby někdo zrušil jedno z těchto přikázání - a třeba to nejmenší - a tak učil lidi, bude v nebeském království nejmenší* (Mt 5,19). A když volá k obrácení, neváhá pokárat města, kde lidé odmítali věřit: *Běda tobě, Chorazine, běda tobě, Betsaido!* (Lk 10,13). Dále pak jasně varuje všechny lidi a každého člověka zvláště: *Když se neobráte, všichni podobně zahynete* (Lk 13,3).

8) Tak tedy evangelium tichosti a pokory jde ruku v ruce s evangeliem velkých mravních nároků, ba dokonce s evangeliem opravdových hrozeb těm, kdo se nechtějí obrátit. Mezi jedním a druhým není rozpor. Ježíš žije z pravdy, kterou zvěstuje, a z lásky, kterou projevuje, je to velmi náročná láska stejně jako pravda, která z této lásky vyzařuje. Ostatně je to láska, která klade na samotného Ježíše ty nejvyšší nároky, jak je to patrné v epizodě z Getsemane. Ježíš tyto požadavky přijal a naplnil je až po samou krajní mez, protože, jak tvrdí evangelista, miloval až do konce (srov. Jan 13,1). Jednalo se o věrnou lásku, a tak Ježíš mohl den před svou smrtí říci svému Otci: *Vždyť slova, která jsi dal mně, dal jsem jim.* (Jan 17,8)

9) Jako věrohodný a věrný svědek Ježíš naplnil poslání, které mu svěřil jeho Otec v hlubíně trinitárního tajemství. Jednalo se o věčné poslání, které bylo zahrnuto v úmyslech Otce, který ho zplodil a předurčil, aby došel k naplnění, až nastane plnost času. Jednalo se o úmysl spasit člověka, každého člověka, a to jako dokonání díla stvoření. Ježíš měl vědomí ohledně tohoto svého poslání, které představuje ústřední záležitost Otcova plánu stvoření a spásy. Právě proto mohl s plnou vážností Ježíš říci: *A já, až budu ze země vyvýšen, potáhnu všechny k sobě.* (Jan 12,32)

Překlad doc. Ctirad Václav Pospíšil Th.D. OFM

Život svatého Františka (30)

Nyní se mu dostalo toho, co mu vyhradila Boží prozřetelnost, že byl pozdvižen k počtě oltáře.

V Římě ohlásil císař Bedřich II. revoltu šlechticů a papež byl nucen opustit Řím. Odebral se do Umbrie. Po krátkém pobytu v Rieti a Spoletu přibyl počátkem roku 1228 do Assisi. Tam navštívil nejdříve Kláru a její sestry. Věděl, jak velice tyto šlechtetné ženy potřebují dobré a povzbuzující slovo. Pak se odebral k sv. Jiří, kde se dlouho na kolenou modlil u hrobu svého přítele. Celano píše: »Tam vzdychal, bil se s pláčem do hrudi a hluboce klonil hlavu ve velké úctě.«

Puzen vlastním přáním a žádostmi tak mnoha křesťanů z celého světa, dal ihned sestavit kardinálskou komisi. Ta měla provést proces svatořečení v co nejkratší době. Bylo přísně prošetřeno více než čtyřicet zázračných vyslyšení modliteb a byla uznána za pravá. Ale v podstatě se to všechno jevilo jako zbytečné. Řekli: »K čemu je nám svědectví zázraků při takovém životě? U člověka, jehož svatost jsme na vlastní oči viděli a kterého jsme se vlastníma rukama dotýkali?« - Ale církevní právní předpisy bylo třeba dodržet i v tomto případě.

Ale nyní, když bylo všechno uzavřeno, bylo třeba ještě slavnostního prohlášení nejvyšším Kristovým zástupcem, papežem.

Dne 16. července 1228 přišel Řehoř IX. z Perugie do Assisi. Slavnostně zapsal jméno Františka, syna Petra Bernardone a jeho ženy Piky do seznamu svatých. Ihned nato slavil na náměstí před svatým Jiří první pontifikální mši ke cti nového světce.

STAVBA BAZILIKY A PŘENESENÍ OSTATKŮ

Smrt zakladatele zanechala jeho vikáře, bratra Eliáše, v hluboké skličivosti. Teprve nyní se dostavila tíže úplné odpověd-

nosti za tento řád v plné míře. Nyní se oči všech bratří obrátí k němu.

S plným vědomím tíže svého jednání napsal bratr Eliáš všem provinciálům, a tím všem bratřím překrásný dopis o otcově návratu domů. Tento dopis se nám zachoval v doslovném znění.

Dokazuje, s jak hlubokou láskou visel bratr Eliáš na Františkovi. Již sám František cítil tuto lásku a nazval Eliáše »moje matka a otec mých bratří«.

Ve slovech bratra Eliáše je ještě cítit hluboké dojetí, když píše o tom, že viděl u mrtvého otce zcela zblízka jeho stigmata a mohl se jich dotýkat jako pečeti živého Boha na světcově těle.

Ale nyní to vyžadovalo od bratra Eliáše, aby této lásce k otci propůjčil ještě zvláštní projev, totiž velkolepým kamenným památkem, Božím domem, který měl být ke cti Nejvyššího a k slávě jeho služebníka Františka vybudován nad jeho ostatky. Jak byl tento geniální muž dalekozřivý, tušil již, jakým zdrojem radosti, milosti a víry obdaruje svět pro budoucí staletí.

Duchovní základ pro plánovanou dílo tvořil rozhovor bratra Eliáše s Řehořem IX. Oba mužové stáli chudáčkově z Assisi obzvláště blízko, oba ho znali lépe než všichni ostatní. Oba se také v tomto bodě okamžitě shodli. Papež ihned v povolání k celému křesťanstvu vyzval

všechny, aby přispěli na kostel s Františkovým hrobem velkodušnými dary.

Již 29. března 1228 daroval jistý Simone di Puciarelo papeži jedno návrší na západ od Assisi. Neslo málo přitažlivý název Colle dell'Inferno - Pekelný vrch. Traduje se, že tam mělo město Assisi popraviště a stála tam šibenice. Ale snad právě proto to bylo to správné místo pro hrob Františka. Nenašel i Pán svůj hrob ve skále u popraviščího místa?

Za zprostředkování bratra Eliáše papež dar přijal. Při svěcení základního kamene pro novou baziliku změnil papež Řehoř IX. jméno pahorku na Colle del Paradiso - Rajský vrch.

Ihned začaly na tomto místě masivní skály červené a bílé barvy stavební práce. Muselo být zpřístupněno jako mraveniště. Pod prozíravým a neúnavným vedením bratra Eliáše tu pracovalo více než tisíc dělníků a bratří. Jistě tu bratru Eliášovi přišly vhod poznatky, které nabyt během svého misijního působení ve Svaté zemi u Božího hrobu v Jeruzalémě. Právě na základě těchto poznatků přikládal Eliáš velkou cenu tomu, aby i František obdržel skalní hrob. Nad ním se pak měly klenout dva chrámy.

Spodní kostel jako mohutná krypta, naprojektovaná a provedená s půdorysem »I«, byla hotova již po dvou letech na jaře 1230. Je ještě poznamenána pozdním románským slohem. Její klenba spočívá na mohutných sloupech podobných postavám, které se klanějí Nejvyššímu. Prostor s tajemným šerem (původně měl jen malá románská okna) a s velkolepými barevnými vzory vyzývá k tiché, a přece radostné úctě. Spojuje se zde v obdivuhodné harmonii chudoba a slavnostní lesk, lidská pokora a Boží velikost zcela v duchu fratiškánské spirituality.

(Dokončení příště)

Maria Pomocnice křesťanů, zakladatelka salesiánského díla

Dne 8. prosince 2001 uplyne 160 let od založení salesiánského díla. Na svátek Neposkvrněného početí Panny Marie 8. prosince 1841 se v sakristii kostela sv. Františka Saleského v Turíně ujal Don Bosko ustrašeného zednického učně Bartoloměje Garelliho. Don Bosco cítil, že začíná velké dílo na záchranu mládeže, poklekl a vroucím Zdrávasem prosil Neposkvrněnou Pannu o požehnání a o záchranu mladé duše, kterou měl před sebou.

Nejlépe prožil svůj život, ten, kdo potěšil největší počet lidí.

Sv. Don Bosco

Don Bosko je v celém světě znám jako jeden z nejlepších vychovatelů poslední doby díky tzv. preventivnímu systému, který ve výchově používal.

Není však dostatečně známo, že celé jeho dílo, i dílo jeho synů, je dílem Panny Marie, kterou uctíval pod jménem Pomocnice křesťanů. Ona ho vedla, aby začal toto dílo, ona mu poskytovala prostředky, ukazovala cestu, povzbuzovala a dodávala mu novou a novou sílu. Jedním slovem: Panna Maria je zakladatelkou, ochránkyní a udržovatelkou Salesiánské kongregace. Don Bosko mnohokrát přiznával, že je toliko výkonným nástrojem v rukou Panny Marie.

A skutečně, Panna Maria mu už v devíti letech ukázala ve snu jeho poslání: svěřila mu mládež, „své děti“, aby se jich ujal a vedl je k Ježíši, jejímu Synu. Pomáhala mu v nesnázích a ukazovala mu cestu.

Don Bosco zcela patřil Panně Marii a pod jejím vedením pracoval s mládeží. Jeho životní cesta byla posetá milostmi, divy a zázraky, které Bůh na její přimluvu vykonal. Zvláště se to projevilo, když z vděčnosti k Panně Marii stavěl chrám pod názvem „Kostel Panny Marie Pomocnice křesťanů“.

Don Bosko byl chudý jako kostelní myš. Panna Maria mu pomáhala shánět prostředky na stavbu, takže mohl prohlásit: **Aedificavit sibi domum Maria – Maria si postavila tento dům.**

Malá ukázka: Když se začalo se stavbou, měl Don Bosko k dispozici jen 40 centesimů (necelou korunu). Ty dal staviteli jako zálohu a s úsměvem poznamenal: „Buďte bez obav. Matka Boží se postará o potřebné peníze. Já budu jen jejím pokladníkem.“ Tato Boskova

slova se brzy uskutečnila. Po dvoutýdenní práci žádal stavitel po Donu Boskovi 1 000 franků na zaplacení mzdy dělníkům. Pokladna však byla prázdná. V této tísní si Don Bosko vzpomněl na jistou starou paní, kterou už vícekrát navštívil. Byla to majetná osoba, tři měsíce ležela těžce nemocná. Když ji Don Bosko naposledy navštívil, řekla: „Kdyby se mi jen trochu ulevilo, byla bych ochotná přinést jakoukoli oběť a vykonat všechny modlitby, které mi uložíte. Už to by byla velká milost, kdybych mohla vstát z postele a udělat pár kroků po pokoji.“

„Uděláte, co vám nařídím?“ zeptal se Don Bosko. „Všechno, co řeknete.“ „Tak dobře; začněte hned devítidenní pobožnost k Panně Marii Pomocnici křesťanů.“

„A jak se jí mám modlit?“
„Každý den se po devět dní modlete 3x Otčenáš, 3x Zdrávas a 3x Sláva a přidejte k tomu Zdrávas, Královno!“

„To ráda učiním. A jaký dobrý skutek mám ještě vykonal?“

„Až vám bude lépe, obětujte něco na stavbu kostela Panny Marie Pomocnice, který se právě staví v městské části zvané Valdoko.“

„Velmi ráda, jakmile se budu moci projít po pokoji.“ Tento

slíbený dar byl jedinou Don Boscovou nadějí v jeho velké finanční tísní. Když se přiblížil devátý den novény, šel k nemocné, aby se dověděl, zda se už cítí lépe. Jen co ho služebná spatřila ve dveřích, zvolala: „Paní je už zcela zdráva! Dvakrát byla v kostele.“ Don Bosco vešel, a sotva ho ta dobrá paní uviděla, s radostí volala: „Velebný pane, už je mi dobře, byla jsem dvakrát v Božím kostele poděkovat Matičce Boží za svoje uzdravení. Přijměte tedy slíbený dar na kostel, který stavíte. Je to sice první dar, ale ujišťuji vás, že ne poslední.“ A odevzdala Donu Boscovi obálku. Když ji otevřel, našel v ní 1000 zlatých franků. Byla to suma, kterou právě potřeboval na vyplacení dělníků. Těchto 1000 franků dostal evidentně z rukou Panny Marie Pomocnice křesťanů.

Takových a podobných případů se opakovalo bezpočet. Don Bosco býval při nich dojat k slzám. Lidé se za ním hrnuli a prosili o „Požehnání Panny Marie Pomocnice křesťanů“. To bývalo rovněž spojeno s mnoha divy a zázraky. Don Bosco však vždycky důsledně vyžadoval neotřesitelnou víru a důvěru v pomoc Panny Marie. Řídil se slovy Pána Ježíše: „*Kdybyste této hoře řekli: Zdvihni se a vrhni se do moře, stane se to. A věřte-*

li, dostanete všechno, oč budete v modlitbě prosit.“ I kdyby všechny naše problémy vypadaly jako velikánské hory, pod silou modlitby povolí. Ježíš připojuje v Markovi 11,24 zajímavou poznámku: „*Proto vám pravím: Věřte, že všechno, oč v modlitbě prosíte, je vám dáno, a budete to mít.*“

Don Bosco si tím byl jist. Přesto k tomu dodával: „Bude-li to vůle Boží a k prospěchu duší.“ Pozoruhodné u Dona Bosca je, že nežádal dar na nějaké dobročinné dílo předem, ale až po dosažení žádané milosti.

V této důvěře k Panně Marii Pomocnici křesťanů se nám, salesiánům v Brně-Žabovřeskách, podařilo postavit chrám k její poctě, dům pro komunitu, tři hřiště a teď provádíme přestavbu budovy bývalé školky na středisko mládeže. Máme již zaregistrováno na 1600 mladých chlapců a děvčat, většinou nepokřtěných, kterým se věnujeme a které toužíme přivést k Pánu Ježíši.

O totéž usilují spolubratři v Brně-Lišni. Tam se už podařilo vybudovat velký univerzální sál, který slouží v neděli jako bohoslužebný prostor a ve všední dny jako herna a tělocvična. Je nutné k němu dostavět vestibul s příslušným zázemím, dům pro komunitu a kostel zasvěcený Duchu Svatému. -sdb-

SALESIÁNSKÉ STŘEDISKO MLÁDEŽE V BRNĚ-LÍŠNI

Podoba kostela zde je pouze symbolická, projekt zatím není vypracován. (Kresba: Iva Fukalová.)

Myslím, že v současné době nikdo nepochybuje, jak je nutné a nepostradatelné věnovat se mládeži. A to veškeré mládeži, i naší věfčí mládeži, která je v moři ateismu nejvíce ohrožena. Proto vás jménem Panny Marie a sv. Jana Boska prosíme o pomoc. A i vy uvidíte, co jsou to zázraky.

Nadace pro výstavbu střediska mládeže v Brně-Lišni, Pohankova 18, 628 00 Brno, č. ú. 1126880247/0100.

Složenky na požádání rádi pošleme.

P. Petr Baran, salesián

**NALÉHAVÁ VÝZVA SVATÉHO OTCE -
pokračování ze str. 2**

slovům naděje. Jak jsem řekl před patnácti lety, když jsem ohlašoval setkání k modlitbě za mír, které se konalo v Assisi v následující měsíc říjen: »Je naléhavé, aby ze země k nebi stoupala sborová prosba a žádala Všemohoucího, v jehož rukou jsou osudy světa, o velký dar pokoje, nezbytný předpoklad pro každé vážné úsilí ve službě pravému pokroku lidstva.«

Svěřuji již nyní tuto iniciativu mateřské přimluvě nejsvětější Marie a žádám ji, aby podpořila úsilí naše i ono celého světa na cestě pokoje.

Tebe, Královno míru, žádáme, pomoz nám, abychom odpověděli v síle pravdy a lásky na nové naléhavé výzvy v přítomné chvíli. Pomáhej nám překonat také tento obtížný okamžik, který ruší klid tolika osob, abychom se mohli neprodleně věnovat každodennímu budování prostředí autentické kultury pokoje.

L'Osservatore Romano

**DUCHOVNÍ OBNOVY NA VELEHRADĚ R. 2001 -
VOLNÁ MÍSTA**

11. 12. - 15. 12. - adventní duchovní obnova (P. Jan Pavlík SJ)
● **30. 12. - 1. 1. 2002** - duchovní obnova formou večeraďadla (PhDr. Štěpán Filip OP), 31. 12. adorace s půlnoční mší svatou. Přihlášky posílejte na adresu: Poutní a exerciční dům Stojanov, 687 06 Velehrad 62, tel./fax: 0632/57 14 20, tel. 0632/57 15 31.

PROSÍME, POMOZTE. Farníci římskokatolické farnosti Zbořovice z obce Troubky, okr. Kroměříž, prosí všechny čtenáře týdeníku Světlo o finanční pomoc při výstavbě kaple Neposkvrněného Srdce Panny Marie. Stavbu jsme zahájili na podzim r. 1999 s rozpočtem 822 000 Kč. Do konce roku 2000 se podařilo postavit hrubou stavbu za 309 000 Kč. Letos bychom rádi dokončili stavební práce, v roce 2002 pořídili vnitřní vybavení a posvětili. Po dokončení bude kaple sloužit k bohoslužbám a obřadům při pohřbech. Prosíme také o finanční pomoc všechny rodáky a podnikatele a firmy o možnost materiální pomoci. Za všechny dary a pomoc upřímně Pán Bůh zaplať. Účet: ČS Kroměříž 35-1480054319/0800 Majitel účtu: Římskokatolická farnost Zborovice. Kontaktní osoba: Hrabálek Jiří, 768 02 Troubky 127, tel. 0634/365 363. Rádi zašleme složenky i potvrzení o daru.

Přednášky LL -LIKVIDACE LEPRY v prosinci 2001
Pod záštitou otce biskupa PhDr. Jaroslava Škarvady
OTEC FRANCIES SJ MEZI MALOMOCNÝMI V INDIÍ
ředitel nemocnice pro malomocné v Amdě - jižní Bihar,
léčba a sociální rehabilitace malomocných

PRAHA, pondělí 3. prosince - od 18.30 hod. (po mši sv. 17.30 hod. v kostele sv. Ignáce na Karlově náměstí), hlavní celebrant biskup Jaroslav Škarvada.

HRADEC KRÁLOVÉ, úterý 4. prosince - v 17 hod. v Novém Adalbertinu (před mši sv. 18.30 hod. v katedrále sv. Ducha), hlavní celebrant arcibiskup Karel Otčenášek.

OLOMOUC, středa 5. prosince - 18.45 hod. v kryptě kostela sv. Václava (mše sv. v 18.00 hod.), hlavní celebrant biskup Josef Hrdlička.

KROMĚŘÍŽ, čtvrtek 6. prosince - od 19.15 hod. v sále Muzea Kroměřížska (po mši sv. 18 hod., v kostele Panny Marie).

LIDEČKO, pátek 7. prosince - od 17 hod. v kostele sv. Kateřiny (v 18.30 mše sv. tamtéž).

Při všech mších svatých bude koncebrovat otec Francies SJ.

Liturgická čtení

Neděle 2. 12. - 1. neděle adventní

1. čt.: Iz 2,1-5
Ž 122(121),1-2.(4-5.6-7)8-9
Odp.: srov. 1 (Do domu Hospodinova půjdeme s radostí.)
2. čt.: Řím 13,11-14
Ev.: Mt 24,37-44

Pondělí 3. 12. - památka sv. Františka Xaverského (v plzeňské diecézi: svátek Výročí posvěcení katedrály)

1. čt.: Iz 4,2-6
Ž 122(121),1-2.3-4a.(4b-5.6-7)8-9
Odp.: srov. 1 (Do domu Hospodinova půjdeme s radostí.)
Ev.: Mt 8,5-11

Úterý 4. 12. - nez. pam. sv. Jana Damašského

1. čt.: Iz 11,1-10
Ž 72(71),1-2.7-8.12-13.17
Odp.: srov. 7 (V jeho dnech rozkvetne spravedlnost a hojnost pokoje navěky.)
Ev.: Lk 10,21-24

Středa 5.12. - ferie

1. čt.: Iz 25,6-10a
Ž 23(22),1-3a.3b-4.5.6

Odp.: 6cd (Přebývat smím v domě Hospodinově na dlouhé, předlouhé časy.)
Ev.: Mt 15,29-37

Čtvrtek 6. 12. - nez. pam. sv. Mikuláše (v českobudějovické diecézi: svátek sv. Mikuláše)

1. čt.: Iz 26,1-6
Ž 118(117),1+8-9.19-21.25-27a
Odp.: 26a (Požehnaný, kdo přichází v Hospodinově jménu. Nebo: Aleluja.)
Ev.: Mt 7,21,24-27

Pátek 7. 12. - památka sv. Ambrože

1. čt.: Iz 29,17-24
Ž 27(26),1.4.13-14
Odp.: 1a (Hospodin je mé světlo a má spása.)
Ev.: Mt 9,27-31

Sobota 8. 12. - slavnost P. Marie počaté bez poskvrny prvotního hříchu

1. čt.: Gn 3,9-15.20
Ž 98(97),1.2-3ab.3c-4
Odp.: 1a (Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci.)
2. čt.: Ef 1,3-6.11-12
Ev.: Lk 1,26-38

Breviář pro laiky

Uvedení NE PO ÚT ST ČT PÁ SO
do první modlitby dne: 2.12. 3.12. 4.12. 5.12. 6.12. 7.12. 8.12.

Antifona	42	1722	42	42	42	1734	1606
Žalm	786	783	783	786	786	783	783

Ranní chvály:

Hymnus	42	1723	42	42	42	1734	1607
Antifony	46	828	843	858	874	890	1608
Žalmy	813	828	843	858	874	890	813
Kr. čtení a zpěv	46	1724	54	57	60	1735	1608
Antifona k Zach. kantiku	47	1724	54	57	60	1735	1608
Prosby	47	1724	54	57	60	1724	1608
Záv. modlitba	48	1602	1603	58	1603	1604	1609

Modlitba během dne:

Hymnus	43	43	43	43	43	43	123
Antifony	44	44	44	44	44	44	1609
Žalmy	818	833	849	863	879	895	1265
Krátké čtení	48	52	55	58	61	64	1609
Záv. modlitba	48	51	55	58	61	64	1609

Nešpory: SO

Hymnus	41	41	1727	41	41	41	1604	41
Antifony	45	49	838	853	868	884	1605	68
Žalmy	808	823	838	853	868	884	1649	916
Kr. čtení a zpěv	45	49	1730	56	59	62	1605	69
Ant. ke kant. P. M.	45(A)	49	1731	56	59	62	1605	69
Prosby	46	50	1731	56	59	63	1606	69
Záv. modlitba	48	48	1602	1603	58	1603	1609	71
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1238	1238

